

1026 Budapest, Riadó u. 1-3.
Levélcím: 1534 Budapest, Pf. 958.
KRID: 213396918
Telefon: (06-1) 472-8865
Ügyszám: VJ/29/2021.
Iktatószám: VJ/29-222/2021.

Betekinthető változat

Egységes szerkezetben a VJ/29-218/2021. sz. számú módosító határozattal

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a **Dunai Személyszállító Kft.** (1054 Budapest, Nagysándor József utca 3. fszt. 3.), a **Hajózni Jó Kft.** (7624 Pécs, Angster József utca 15/C), valamint a Bassola Ügyvédi Iroda által képviselt **Rubin Group Korlátolt Felelősségű Társaság** (1137 Budapest, Szent István körút 26. 2. em. 15/B.) és **Duna-Weser Kft.** (1137 Budapest, Szent István körút 26. 2. em.) eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

- I. Az eljáró versenytanács a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 76. § (1) bekezdés f) pontja alapján megállapítja, hogy a Dunai Személyszállító Kft., a Hajózni Jó Kft. (mint egy vállalkozáscsoporthoz tartozó vállalkozások), illetve a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. (mint egy másik vállalkozáscsoporthoz tartozó vállalkozások) 2020. június és 2021. február 8. között a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság által kiírt, „Közszolgáltatás üzemeltetése BKV hajókkal TB-42/20” című projekt megvalósítása tárgyában, EKR000435802020 azonosító számon lefolytatott az uniós értékhatárt meghaladó nyílt közbeszerzési eljárás kapcsán jogsértést követtek el azzal, hogy megállapodtak az általuk tanúsítandó ajánlatadói magatartások tekintetében. A megállapodás kiterjedt különösen a tenderen induló vállalkozások kijelölésére, illetve e kör tendernyertességének előmozdítására, az árszintek egyeztetésére, valamint a DUNA-WESER Kft. teljesítésbe történő bevonására.
- II. A fenti jogsértés miatt az eljáró versenytanács a Tpv. 76. § (1) bekezdés k) pontja alapján kötelezi
 - a Rubin Group Kft.-t 5.000.000.- Ft, azaz ötmillió forint, és
 - a DUNA-WESER Kft.-t 5.000.000.- Ft, azaz ötmillió forint

versenyfelügyeleti bírság egyösszegű megfizetésére, amely összeget az eljárás alá vontak a Magyar Államkincstár 10032000-01037557-00000000 számú Versenyfelügyeleti Bírságszámlája javára kötelesek megfizetni a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül.

Befizetéskor a közlemény rovatban feltüntetendő az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (versenyfelügyeleti bírság). Ha a kötelezett a pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, akkor az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékkal azonos módon számított mértékű késedelmi pótlékot fizet. A bírság (és az esetleges késedelmi pótlék) meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat ellen a kézhezvételtől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan az erre rendszeresített űrlap¹ használatával, mely a Gazdasági Versenyhivatal honlapján érhető el. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselőt kötelező.

- III. Az eljáró versenytanács a Rubin Group Kft.-vel szemben kiszabott bírság tekintetében a vele egy vállalkozáscsoportba tartozó DUNA-WESER Kft.-t, illetve a DUNA-WESER Kft.-vel szemben kiszabott bírság tekintetében a vele egy vállalkozás-csoportba tartozó Rubin Group Kft.-t nevesíti, és egyetemlegesen kötelezi a bírság megfizetésére a Tpv. 78. § (5) bekezdése alapján.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat indításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal 2021. július 6-án VJ/29/2021. számon versenyfelügyeleti eljárást indított.
2. A vizsgálatot elrendelő, a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzés² indokolása szerint a Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy a Hajózni Jó Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Hajózni Jó Kft.) és a Dunai Személyszállító Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Dunai Személyszállító Kft.) 2020-tól feltehetően olyan egyeztetéseket folytattak, amelyek a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: BKV Zrt.) által „Közszolgáltatás üzemeltetése BKV hajókkal TB-42/20” tárgyban megindított, KÉ-9994/2020. számú közbeszerzési eljárás kapcsán tanúsítandó ajánlatadói magatartásuk, így különösen a nyertes vállalkozás, valamint az ajánlati árak meghatározására irányultak. Az eljárás alá vont vállalkozások e magatartásukkal a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértették a Tpv. 11. § (1) bekezdésében előírt tilalmat.
3. A Gazdasági Versenyhivatal 2021. október 7-én a VJ/29-13/2021. számú végzéssel a versenyfelügyeleti eljárásba ügyfélként bevonta a Rubin Group Korlátolt Felelősségű Társaságot (a továbbiakban: Rubin Group Kft.) és a DUNA-WESER Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaságot (a továbbiakban: DUNA-WESER Kft.), mivel észlelte, hogy a vizsgálatot elrendelő végzésben szereplő magatartásnak a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. is részese

¹ http://www.gvh.hu/data/cms1041089/GVH_gvh_k01_19_01.jar

² VJ/29-3/2021. sz. végzés

- volt, így a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tpv. 11. § (1) bekezdésében előírt tilalmat.
4. A versenyfelügyeleti eljárás megindításának napján, 2021. július 6-án a GVH a Tpv. 65/A. §-ának (1) bekezdése szerinti helyszíni kutatást tartott a Hajózni Jó Kft. vezető tisztségviselőjének, [SZEMÉLYES ADAT]nak a 1111 Budapest, Budafoki út 41/A 3. em. 10A. szám alatti lakcímén³, illetve a Dunai Személyszállító Kft. vezető tisztségviselőjének, [SZEMÉLYES ADAT]nek az ugyanezen a címen található lakcímén⁴. A vizsgálati cselekményt a Fővárosi Törvényszék a 43.Kpk.721.232/2021/2. számú végzésével engedélyezte
 5. A versenyfelügyeleti eljárás folyamán, 2021. október 7-én a GVH a Tpv. 65/A. §-ának (1) bekezdése szerinti helyszíni kutatást tartott a Rubin Group Kft. 1137 Budapest, Carl Lutz rakpart 25123/11. XIII/13. lház. raszter alatti telephelyén⁵, illetve a DUNA-WESER Kft. ugyanitt található telephelyén⁶. A vizsgálati cselekményt a Fővárosi Törvényszék a 43.Kpk.750.136/2021/2. számú végzésével engedélyezte.
 6. A vizsgálat 2022. július 28-án terjesztette az eljáró versenytanács elé a vizsgálati jelentését⁷ és az eljárás iratait, ezzel az eljárás a Tpv. 47. § (2) bekezdése alapján versenytanácsai szakaszba került.
 7. 2022. december 15-én az eljáró versenytanács az eljárás alá vontakkal közölte előzetes álláspontját⁸, és 2023. február 9-én tárgyalást tartott⁹.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozások

II.1. DUNAI SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ KFT.

8. A Dunai Személyszállító Kft. a vizsgált közbeszerzési eljárás megindítását követően, az ajánlattételi határidőt megelőző néhány nappal korábban, 2020. július 17-én alakult. A vállalkozás tevékenységi körébe belvízi személy- és áruszállítás tartozik, azonban tényleges tevékenységet nem végez, és a jövőben sem tervez. Ennek az az oka, hogy a vállalkozás kifejezetten a vizsgálat tárgyát képező tenderen történő ajánlattétel céljából jött létre¹⁰. A vizsgált időszakban a társaság egyedüli tulajdonosa [SZEMÉLYES ADAT] volt, aki a Hajózni Jó Kft. ügyvezetőjének, [SZEMÉLYES ADAT]nak a felesége, azonban 2021. december 28. óta a vállalkozás egyedüli tagja a Hajózni Jó Kft.. A vizsgált időszakban [SZEMÉLYES ADAT] volt az önálló képviseletre jogosult ügyvezetője a Dunai Személyszállító Kft.-nek, azonban 2021. december 28. óta [SZEMÉLYES ADAT], a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője látja el ezt a feladatot.
9. A Dunai Személyszállító Kft.-nél az ajánlattételi feladatokat [SZEMÉLYES ADAT] látta el, [SZEMÉLYES ADAT] ügyvezető az ajánlat (ideértve az ajánlati árat is) összeállításában nem vett részt. A vállalkozás megalapítást követően [SZEMÉLYES ADAT] intézte a cég ügyeit és minden, a vizsgált közbeszerzéssel kapcsolatos teendőt. Egyes eljárási cselekményeket szívésségi alapon, szóbeli megegyezés alapján dr. [SZEMÉLYES ADAT] végzett el a vizsgált tender tekintetében.¹¹
10. Az eljárás alá vont úgy nyilatkozott, hogy nem áll és nem is állt fenn egyetlen más eljárás alá vont vállalkozással sem üzleti kapcsolata.¹² Az eljárás alá vont mind a közbeszerzési eljárás¹³ során, mind

³ VJ/29-4/2021. sz. jegyzőkönyv

⁴ VJ/29-5/2021. sz. jegyzőkönyv

⁵ VJ/29-14/2021. sz. jegyzőkönyv

⁶ VJ/29-15/2021. sz. jegyzőkönyv

⁷ VJ/29-128/2021. sz. vizsgálati jelentés

⁸ VJ/29-160/2021. sz. irat

⁹ VJ/29-187/2021. sz. irat

¹⁰ VJ/29-95/2021. sz. Dunai Személyszállító Kft. ügyfélmeghallgatása, 1. és 3. kérdés

¹¹ VJ/29-95/2021. Dunai Személyszállító Kft. ügyfélmeghallgatása, 8. kérdés; VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. meghallgatása, 1. kérdés

¹² Lásd: VJ/29-9/2021. Dunai Személyszállító Kft. adatszolgáltatás

¹³ A Dunai Személyszállító Kft. ajánlattétel során a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pontjának kb) alpontja szerinti nyilatkozattétel során a tényleges tulajdonosként [SZEMÉLYES ADAT]t jelölte meg.

a versenyfelügyeleti eljárás kezdetén úgy nyilatkozott, hogy nem tartozik egy vállalkozáscsoportba más vállalkozással, [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].¹⁴

11. A Dunai Személyszállító Kft. székhelyül szolgáló cím (1054 Budapest, Nagysándor József utca 3. fszt. 3.) megegyezik az eljárás alá vont Rubin Group Kft. tulajdonosának, [SZEMÉLYES ADAT] korábbi – a DUNA-WESER Kft.-be beolvadt – vállalkozásának, a RUBINHAJÓ Hajózási és Szolgáltató Betéti Társaságnak a székhelyével. A székhelyül szolgáló ingatlan [SZEMÉLYES ADAT] tulajdonában áll, és ő biztosította a székhelyet a RUBINHAJÓ Hajózási és Szolgáltató Betéti Társaság részére.¹⁵
12. Tekintettel arra, hogy a vállalkozás kifejezetten a tárgyi tenderen történő indulás céljából alakult, és azóta nem végez semmiféle tevékenységet, a vállalkozás nem rendelkezik árbevétellel sem 2020-ból, sem 2021-ből¹⁶.

II.2. HAJÓZNI JÓ KFT.

13. A Hajózni Jó Kft. a vizsgált közbeszerzési eljárás megindítását követően, az ajánlattételi határidőt megelőző napon, 2020. július 20-án alakult. A vállalkozás tevékenységi körébe belvízi személyszállítás, belvízi áruszállítás, valamint a vendéglátási és rendezvényszervezési tevékenység tartozik, azonban tényleges tevékenységet nem végez – és nem is végzett soha. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]¹⁷. A vállalkozás egyedüli tagja és ügyvezetője [SZEMÉLYES ADAT], aki a Dunai Személyszállító Kft. 2021. december 28. előtti tulajdonosának, [SZEMÉLYES ADAT]nek a férje.
14. Minden a vizsgált tenderrel kapcsolatos feladatot, az ajánlat tartalmának meghatározását és az ajánlat benyújtását követő eljárás cselekményt [SZEMÉLYES ADAT] látott el a vállalkozás tekintetében.
15. Az eljárás alá vont úgy nyilatkozott, hogy nem áll és nem is állt fenn egyetlen más eljárás alá vont vállalkozással sem üzleti kapcsolata.¹⁸ Az eljárás alá vont mind a közbeszerzési eljárás során¹⁹, mind a versenyfelügyeleti eljárás kezdetén úgy nyilatkozott, hogy nem tartozik egy vállalkozáscsoportba más vállalkozással, [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]²⁰
16. Tekintettel arra, hogy a vállalkozás kifejezetten a tárgyi tenderen történő indulás céljából alakult, és nem végez egyéb tevékenységet, a vállalkozás nem rendelkezik árbevétellel sem 2020-ból, sem 2021-ből²¹.

II.3. RUBIN GROUP KFT.

17. A Rubin Group Kft. 2015. december 9-én alakult. A vállalkozás létrehozásának a célja vendéglátási feladatok ellátása.²² A Rubin Group Kft. nyilatkozata szerint kifejezetten azért alapították a vállalkozást, hogy különválassák a vendéglátást – amit a Rubin Group Kft. végez – és a hajózást – amit a DUNA-WESER Kft. végez.²³ Főtevékenysége rendezvényi étkeztetés, illetve a tevékenységi körébe egyéb vendéglátással, illetve rendezvényszervezéssel kapcsolatos tevékenységek tartoznak, valamint építményüzemeltetés is. A vállalkozás egyedüli tagja és ügyvezetője [SZEMÉLYES ADAT].

¹⁴ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

¹⁵ VJ/29-95/2021. Dunai Személyszállító ügyfélmeghallgatása, 2. kérdés

¹⁶ E-beszámolón nem található a vállalkozás, VJ/29-9/2021. sz. Dunai Személyszállító Kft. adatszolgáltatás

¹⁷ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

¹⁸ Lásd: VJ/29-9/2021. Dunai Személyszállító Kft. adatszolgáltatás

¹⁹ A Dunai Személyszállító Kft. ajánlattétel során a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pontjának kb) alpontja szerinti nyilatkozattétel során a tényleges tulajdonosként [SZEMÉLYES ADAT]t jelölte meg.

²⁰ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

²¹ E-beszámolón nem található a vállalkozás, VJ/29-7/2021. sz. Hajózni Jó Kft. adatszolgáltatás

²² VJ/29-42/2021. sz. Rubin Group Kft. adatszolgáltatás

²³ VJ/29-84/2021. sz. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 1. kérdés

18. A vizsgált tenderrel kapcsolatban az ajánlati árat [SZEMÉLYES ADAT] ügyvezető határozta meg, azonban az ajánlati dokumentáció feltöltését, valamint az ajánlat benyújtását követő eljárási cselekményeket [SZEMÉLYES ADAT], a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője végezte el.²⁴
19. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].²⁵
20. [ÜZLETI TITOK] a közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódóan az info@rubingroup.hu e-mail címről kommunikált [SZEMÉLYES ADAT]ral. [ÜZLETI TITOK] mind a Rubin Group Kft., mind a DUNA-WESER Kft. részére adminisztratív feladatokat lát el munkaviszony alapján²⁶.
21. A vállalkozás 2021. évi nettó árbevétele 60.064.000,- Ft²⁷.

II.4. DUNA-WESER KFT.

22. A DUNA-WESER Kft. 2006. május 23-án alakult belvízi személyszállítási céllal.
23. A vállalkozás 2013-2020-ig menetrendi hajózási szolgáltatást nyújtott a BKV Zrt.-nek²⁸.
24. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].²⁹
25. A DUNA-WESER Kft. két ügyvezetője és egyben tulajdonosa [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] házastársak; mindketten a vállalkozás részesedésének 50%-ával rendelkeznek. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].³⁰
26. [ÜZLETI TITOK] a közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódóan az info@rubingroup.hu e-mail címről kommunikált [SZEMÉLYES ADAT]ral a közbeszerzési eljárással kapcsolatban. [ÜZLETI TITOK] mind a Rubin Group Kft., mind a DUNA-WESER Kft. részére adminisztratív feladatokat lát el munkaviszony alapján³¹.
27. A DUNA-WESER Kft. 2021. évi nettó árbevétele 68.881.000,- Ft³².

III.

Az érintett piac

28. A Tpv. 11. § (1) bekezdés a) és d) pontjai szerinti ármeghatározó, illetve piacfelosztó kartell (kőkemény kartell) esetén a piaci részesedés meghatározásának nincs jelentősége, tekintettel arra, hogy a csekély piaci részesedésen alapuló mentesülés kőkemény kartell esetén kizárt. Ennek következtében az érintett piacnak a Tpv. 14. § rendelkezéseiben foglaltak szerinti meghatározásának nincs kiemelt jelentősége,³³ ezért azt teljes pontossággal nem is kell meghatározni.³⁴
29. A versenykorlátozó célú megállapodások esetében az érintett piacot a megállapodásban részes felek magatartása határozza meg, amennyiben is versenyellenes tevékenységüket e piacra összpontosítják.³⁵ A jogalkalmazási gyakorlat szerint közbeszerzést érintő egyeztetések vizsgálata esetén az érintett piacot az adott közbeszerzés tárgya képezi.³⁶
30. Jelen versenyfelügyeleti eljárás tárgyát a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság, mint ajánlatkérő által a „**Közszolgáltatás üzemeltetése BKV hajókkal TB-42/20**” tárgyú, **EKR000435802020** azonosítószámú, a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti nyílt közbeszerzési eljárással összefüggésben az eljárás alá vont vállalkozások által tanúsított magatartás képezi. A közbeszerzési eljárás az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül.

²⁴ VJ/29-84/2021. sz. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása 6. és 9. kérdés; VJ/29-113/2021. sz. Hajózni Jó Kft. meghallgatása, 12. kérdés

²⁵ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

²⁶ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 2. kérdés

²⁷ E-beszámoló alapján

²⁸ VJ/29-125/2021. számú feljegyzés melléklete

²⁹ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

³⁰ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

³¹ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 2. kérdés

³² E-beszámoló alapján

³³ Leg. Bír. Kfv.IV.37.236/2009/11., Vj-20-2005

³⁴ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6.számú ítélet, Vj-162/2004

³⁵ T-71/03. sz. Tokai Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 2005., 10. o.] 90. pontja

³⁶ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7. számú ítélet, VJ-74/2004.

31. A BKV Zrt. a Budapest Közlekedési Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: BKK Zrt.) megrendelésére, közszolgáltatási szerződés alapján végez Budapesten hivatásforgalmú menetrendi hajózást. E feladat ellátáshoz külső üzemeltető bevonására van szüksége a BKV Zrt.-nek, mivel nem rendelkezik tulajdonában álló hajók üzemeltetéséhez szükséges saját személyzettel, továbbá a javításhoz és a karbantartáshoz szükséges bázissal, illetve az azonnali hibaelhárításhoz nélkülözhetetlen javítási és karbantartási feladatokat végző személyzettel.
32. A hivatásforgalmú menetrendi hajózás olyan személyhajózási és kompszolgáltatás, amely előre meghirdetett menetrend alapján a lakosság munkahelyre, iskolába és egyéb helyekre történő ciklikus eljutásának biztosításából áll.³⁷
33. A vizsgált magatartással érintett piacon a személyhajózással foglalkozó cégek vannak jelen, többek között a LEGENDA Kft., a MAHART-PassNave Kft., a Panoráma-Deck Kft., a "RUDAS ÉS TÁRSA" Bt., a DUNA-WESER Kft. és a SAILOR Vízi Személyszállító és Vendéglátó Kft.³⁸ E körbe tartozik továbbá az Armada Budapest Kft., a Magyar Kikötő Zrt., a Duna Port Kft., a Duna Yacht Kft., a Portum Lines Kft. és a FERRYBOAT Kft.³⁹

³⁷ VJ/29-125/2021. számú feljegyzés melléklete

³⁸ VJ/29-7/2021. sz. Hajózni Jó adatszolgáltatás és VJ/29-9/2021. sz. Dunai Személyszállító Kft. adatszolgáltatás

³⁹ VJ/29-125/2021. számú feljegyzés melléklete

IV. A vizsgált magatartás

IV.1. A közbeszerzési eljárás és annak lefolyása

34. A BKV Zrt., mint ajánlatkérő, „**Hivatásforgalmú menetrendszerinti közszolgáltatás üzemeltetése BKV-100, BKV-130 és 3011 típusú hajókkal**” tárgyú, **EKR000435802020** azonosítószámú, a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le 2020 júniusa és 2021 júliusa között. Az ajánlattételi felhívást 2020. június 15-én tette közzé az ajánlatkérő.
35. Részajánlat tételi lehetőség nem volt biztosított. Az ajánlattevőknek ajánlatukban a BKV Zrt. által rendelkezésre bocsátott hajókkal 36 hónap tervezett időtartamra, hivatásforgalmi menetrendszerinti közszolgáltatásra kellett ajánlatot tenniük.
36. Az ajánlatkérő az ajánlatok értékelése során a teljesítésbe bevonásra kerülő tartalék/cserehajó maximális életkorát vette figyelembe a szerződés teljesítésének időtartama alatt (5 súlyszám), valamint a menetrendszerinti hajójárat üzemóradíját (95 súlyszám).
37. A dokumentációt az eljárás alá vont Dunai Személyszállító Kft., Hajózni Jó Kft. és Rubin Group Kft. mellett a FERRY Révhajózási Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság, dr. [SZEMÉLYES ADAT] egyéni vállalkozó, a Magyar Kikötő Fejlesztő és Hajózási Üzemeltető Zártkörűen Működő Részvénytársaság, a Kilroy Group Kft., [SZEMÉLYES ADAT], a Silverline Cruises Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság, a Panoráma-Deck Hajózási Kft. és a „RUDAS ÉS TÁRSA” Bt. kérte ki.
38. Az ajánlattétel határideje 2020. július 21. 10:00 óra volt, a bontásra 2020. július 21-én 12:00-kor került sor.
39. Az eljárás becsült értéke: 5.122.000.000 Ft/36 hónap. A szerződés teljesítéséhez rendelkezésre álló és az ajánlatok bontásakor ismertetett fedezet mértéke 1.799.000.000 Ft/36 hónap.
40. Ajánlatot az eljárás alá vont Dunai Személyszállító Kft., Hajózni Jó Kft. és Rubin Group Kft. mellett a Magyar Kikötő Fejlesztő és Hajózási Üzemeltető Zártkörűen Működő Részvénytársaság, a FERRY Révhajózási Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság és Panoráma-Deck Hajózási Kft. közös ajánlattevők, illetve az EURÓPA RENDEZVÉNY IRODA Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság, SAILOR, Vízi Személyszállító és Vendéglátó Kft., Armada Budapest Hajózási és Rendezvényszervező Kft. és „RUDAS ÉS TÁRSA” Bt. közös ajánlattevők nyújtottak be az eljárás során. Valamennyi vállalkozás határidőben nyújtotta be ajánlatát.

Ajánlattevő	Ajánlattétel időpontja	Ajánlati ár	Hiánypótlás	Nyertes
Rubin Group Kft.	2020.07.20. 22:34	33.000,- Ft/hajó/üzemóra	Felkérték 2020. október 22-én, 2020. november 13-án és 2021. március 24-én, teljesítette mindet	Magyar Kikötő Zrt. 30.990,- Ft/hajó/üzemóra
Dunai Személyszállító Kft.	2020.07.21. 8:30	28.350,- Ft/hajó/üzemóra	Nem kérték fel	
Hajózni Jó Kft.	2020.07.21. 8:41	29.500,- Ft/hajó/üzemóra	Nem kérték fel	
EURÓPA RENDEZVÉNY IRODA Kft., SAILOR Vízi személyszállító és Vendéglátó	2020.07.16. 15:28	38.500,- Ft/hajó/üzemóra	Felkérték 2020. október 22-én, 2020. november 13-án és 2021. március 24-én,	

Korlátolt felelősségű Társaság, Armada Budapest Kft., "RUDAS ÉS TÁRSA" Bt. közös ajánlattevők			teljesítette mindet	
Magyar Kikötő Zrt.	2020.07.21. 8:32	30.990,- Ft/hajó/üzemóra	Felkérték 2020. október 22-én és 2021. március 24-én, teljesítette mindet	
FERRY Révhajózási Kft. és Panoráma-Deck Kft. közös ajánlattevők	2020.07.21. 9:33	36.000,- Ft/hajó/üzemóra	2020. október 22-én felkérték, nem teljesítette	

41. Az ajánlatkérő 2020. július 30-án aránytalanul alacsony árra vonatkozó indoklás benyújtására hívta fel a Dunai Személyszállító Kft.-t, a Hajózni Jó Kft.-t és a Magyar Kikötő Zrt.-t. Mindhárom vállalkozás teljesítette a felhívást 2020. augusztus 6-án.⁴⁰
42. A Rubin Group Kft. a 2020. október 29-én benyújtott hiánypótlásában a DUNA-WESER Kft.-t és az ANNO SHIP Kft.-t jelölte meg kapacitást biztosító szervezetként – és egyben alvállalkozóként.
43. Az ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánította a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. eljárás alá vontak ajánlatait az aránytalanul alacsony árra vonatkozó indoklásuk nagymértékű egyezőségére tekintettel, illetve a FERRY Révhajózási Kft. és Panoráma-Deck Kft. közös ajánlattevők ajánlatát az alábbiak szerint.
44. A Dunai Személyszállító Kft. ajánlata 2021. január 29-én a Kbt. 73. § (1) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel a Kbt. 62. § (1) bekezdés o) pontjára került érvénytelenné nyilvánításra, az eljárásból kizárták, mivel az ajánlatkérő bizonyítani tudta, hogy az adott közbeszerzési eljárásban a gazdasági szereplő más gazdasági szereplővel a verseny torzítására irányuló megállapodást kötött.
45. A Hajózni Jó Kft. ajánlata 2021. január 29-én a Kbt. 73. § (1) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel a Kbt. 62. § (1) bekezdés o) pontjára került érvénytelenné nyilvánításra, az eljárásból kizárták, mivel az ajánlatkérő bizonyítani tudta, hogy az adott közbeszerzési eljárásban a gazdasági szereplő más gazdasági szereplővel a verseny torzítására irányuló megállapodást kötött.
46. A Hajózni Jó Kft. és a Dunai Személyszállító Kft. előzetes vitarendezési kérelmet nyújtottak be, amelyeket az ajánlatkérő elutasított 2021. február 8-án.
47. A FERRY Révhajózási Kft. és Panoráma-Deck Kft. közös ajánlattevők ajánlata 2021. január 29-én a Kbt. 73. (1) bekezdés e) pontja alapján került érvénytelenné nyilvánításra, ugyanis a vállalkozás nem tett eleget a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak.⁴¹
48. 2021. május 31-én a Bírálóbizottság egyhangúlag javasolta az eljárás nyerteseként a Magyar Kikötő Zrt. ajánlattevőt kihirdetni és vele szerződést kötni. Az eljárás lezárását követően azonban a nem nyertes Rubin Group Kft. ajánlattevő kettő előzetes vitarendezési kérelmet, a RUDAS ÉS TÁRSA Bt. által képviselt közös ajánlattevő pedig egy vitarendezési kérelmet nyújtott be. A vitarendezési kérelmeket ajánlatkérő elutasította. A Rubin Group Kft. ajánlattevő kezdeményezésére jogorvoslati eljárás indult, de a jogorvoslati kérelmet a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottsága visszautasította. A szerződés megkötésére azonban nem került sor ezután, mivel nyertes ajánlattevő szétválási szerződéssel igazolta, hogy a szerződést nem a nyertes ajánlattevő, hanem a nyertes

⁴⁰ VJ/29-73/2021. BKV Zrt. adatszolgáltatás

⁴¹ VJ/29-45/2021. sz. BKV Zrt. adatszolgáltatás

ajánlattevő társaságból kivált AMENTI HAJÓZÁS Zrt., mint jogutód fogja teljesíteni, így az ajánlatkérő a jogutódlás közbeszerzési vizsgálatát kezdte meg.⁴²

49. Az ajánlatkérő 2021. június 11-én hirdetett eredményt; az eljárást a Magyar Kikötő Zrt. nyerte a 30.990,- Ft/hajó/üzemóra összeget tartalmazó ajánlatával.
50. A Fővárosi Közgyűlés, mint a BKV Zrt. tulajdonosa, 2021. szeptember 29-i döntésére tekintettel a Bírálóbizottság 2021. október 1-én végül úgy döntött, hogy a szerződést nem köti meg, tekintettel arra, hogy a szerződés teljesítésére a forráselvonásra figyelemmel nem képes.⁴³

IV.2. Az eljárás alá vontak magatartása

IV.2.1. Az ajánlatok benyújtását megelőző események

51. Az eljárás alá vont vállalkozások tulajdonosai, [SZEMÉLYES ADAT] (a Hajózni Jó Kft. tulajdonosa) és [SZEMÉLYES ADAT] (a Rubin Group Kft. és a DUNA WESER Kft. tulajdonosa) között fennálló ismeretség szolgált a tárgyi tenderen történő együttműködés alapjául. Körülbelül 2002 óta ismerik egymást⁴⁴, és [SZEMÉLYES ADAT] több alkalommal nyújtott jogi segítséget baráti alapon [SZEMÉLYES ADAT]-nak és cégének, a DUNA-WESER Kft.-nek, így pl. a BKV Zrt. által 2013-ban kiírt, menetrendszerinti hajózásra vonatkozó közbeszerzési eljárás során⁴⁵.
52. A 2010-es évek során megromlott a viszony a [SZEMÉLYES ADAT] irányította DUNA-WESER Kft. és a BKV Zrt. között, azonban [SZEMÉLYES ADAT] a DUNA-WESER Kft.-vel továbbra is hajózási tevékenységet kívánt végezni. Emiatt az eljárás alá vontak úgy látták, hogy [SZEMÉLYES ADAT] egy hozzá nem köthető vállalkozással nagyobb eséllyel tud nyerni a vizsgált tenderen⁴⁶. [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] ezért úgy gondolták, hogy amellet, hogy [SZEMÉLYES ADAT] belép az általa már ismert menetrendszerinti hajózási piacra, [SZEMÉLYES ADAT] is nagyobb eséllyel szerepelhet a tenderen a DUNA-WESER Kft.-vel kapacitást nyújtó szervezetként azáltal, hogy [SZEMÉLYES ADAT] alapít két projekt céget, amelyekkel indul a BKV tenderen. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁴⁷.
53. [SZEMÉLYES ADAT] a DUNA-WESER Kft.-vel nem indult el a vizsgálat tárgyát képező közbeszerzési eljáráson, azon [SZEMÉLYES ADAT] másik vállalkozása, a Rubin Group Kft. és az ajánlattételi határidőt megelőző napokban alapított, [SZEMÉLYES ADAT] tulajdonában álló Dunai Személyszállító Kft. és a [SZEMÉLYES ADAT] tulajdonában álló Hajózni Jó Kft. adott be ajánlatot, az eljárás alá vontak közötti megállapodás alapján, melynek lényege az volt, hogy a három a vizsgált tenderen ajánlatot benyújtó eljárás alá vont közül kerüljön ki a nyertes.⁴⁸
54. A vizsgálat rendelkezésére álló bizonyítékok, valamint az eljárás alá vontak egybehangzó nyilatkozata⁴⁹ alapján megállapítható, hogy a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. ügyvezetője, [SZEMÉLYES ADAT] [SZEMÉLYES ADAT]-tól tudott előzetesen a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. megalapításáról, és az eljáráson való indulási szándékukról, mert kifejezetten ebben állapodtak meg előzetesen.

IV.2.2. Az ajánlatok benyújtásának körülményei

⁴² VJ/29-45/2021. sz. BKV Zrt. adatszolgáltatás

⁴³ VJ/29-45/2021. sz. BKV Zrt. adatszolgáltatás

⁴⁴ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 4. kérdés

⁴⁵ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT], valamint ld. a VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

⁴⁶ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 8. kérdés

⁴⁷ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

⁴⁸ VJ/29-111/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 32-33. kérdés

⁴⁹ VJ/29-84/2021. sz. Rubin Group Kft ügyfélmeghallgatása. 5. kérdés

55. [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] az ajánlatuk benyújtását megelőzően [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁵⁰. Megállapítható ugyanakkor, hogy [SZEMÉLYES ADAT] az alábbiakban kifejtettek szerint tisztában volt a Rubin Group Kft. ajánlati árával a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. ajánlatainak benyújtása előtt. A Rubin Group Kft. nyilatkozata szerint [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] között egyetértés volt a tekintetben, hogy a Hajózni Jó Kft. és a Dunai Személyszállító Kft. alacsonyabb ajánlati árat nyújt majd be az eljárás során, mint a Rubin Group Kft.⁵¹ Ennek megfelelően a három vállalkozás közül a legalacsonyabb ajánlati árat a Dunai Személyszállító Kft., a második legalacsonyabb árat a Hajózni Jó Kft., míg a legmagasabb árat a Rubin Group Kft. nyújtotta be.
56. Az eljárás alá vontak nyilatkozata szerint az eljárás alá vontak akaratgyezsége arra terjedt ki, hogy a három a vizsgált tenderen ajánlatot benyújtó eljárás alá vont közül kerüljön ki a nyertes, azonban azt nem jelölték ki, hogy ki legyen a nyertes.⁵² Az ajánlatot benyújtó eljárás alá vont vállalkozások megállapodtak abban, hogy ki adja a 30.000 forintos becsült értékhez képest a magasabb és alacsonyabb árat. Ebből az is következett, hogy a három vállalkozás közül a Dunai Személyszállító Kft.-nek vagy a Hajózni Jó Kft.-nek lett a nagyobb esélye a tendernyertességre, tekintettel arra, hogy az ajánlattételi felhívás alapján az ajánlatok értékelésénél az árak döntő súlya volt (95 súlysúly). Az eljárás alá vontak közötti megállapodás vonatkozásában megállapítható, hogy bármely eljárás alá vont ajánlattevő tendernyertessége elfogadható lett volna számukra.
57. Az eljárás alá vont vállalkozások közül csak a DUNA-WESER Kft. rendelkezett a közbeszerzési eljáráshoz szükséges 42.000 üzemórányi referenciával, ezért [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] megállapodtak abban, hogy amennyiben a Dunai Személyszállító Kft. vagy a Hajózni Jó Kft. nyeri a tendert, a nyertes vállalkozás alvállalkozóként bevonja a DUNA-WESER Kft.-t.⁵³ A Rubin Group Kft. is csak a DUNA-WESER Kft. kapacitására tudott támaszkodni esetleges tendernyertessége esetén.
58. Így megállapítható, hogy a DUNA-WESER Kft. bármely ajánlatot adó eljárás alá vont tendernyertessége esetén részt vett volna a teljesítésben, mindenképpen bevonásra került volna és így részesült volna a tenderből származó bevételből. Ez a körülmény kiemelt szereppel bírt a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. megalapításában – hiszen a DUNA-WESER Kft. által biztosított referenciában bíztak e vállalkozások tendernyertességük esetén – és e vállalkozásoknak a vizsgált tenderen történő egyeztetett indulásában. A DUNA-WESER Kft.-nek legalább akkora érdeke fűződött a megállapodáshoz, mint a többi eljárás alá vont vállalkozásnak, hiszen alapvetően csak ő tudott volna érdemben teljesíteni, azonban a kiíróval fennálló ellentét miatt úgy ítélte meg, hogy nem tudna nyertes ajánlatot benyújtani. A három ajánlatot benyújtó eljárás alá vont vállalkozás közötti megállapodás egyik fő motivációja éppen abban állt, hogy a DUNA-WESER Kft. úgy ítélte meg, hogy a kiíró kifejezetten el akarja lehetetleníteni az ő indulását a vizsgált tenderen, éppen ezért döntöttek úgy az eljárás alá vont vállalkozások, hogy egyrészt [SZEMÉLYES ADAT] létrehoz két projektceget a vizsgált tenderen való indulás céljából; és másrészt, hogy [SZEMÉLYES ADAT] másik, nem hajózási tevékenységi profilú vállalkozásával indul el a hajózási profillal és ezen a téren referenciával és tapasztalattal bíró DUNA-WESER Kft. helyett.
59. Az eljárás alá vontak ugyanakkor nem voltak teljesen biztosak abban, hogy a DUNA-WESER Kft. referenciáját teljes mértékben igénybe tudják venni, ezért [SZEMÉLYES ADAT] megkereste egy ismerősét ([SZEMÉLYES ADAT]), aki esetleg tudott volna segíteni abban, hogy az eljárás alá vontak által alkotott kör rendelkezésére álljon a szükséges referencia egy romániai vállalkozáson keresztül⁵⁴.
60. [SZEMÉLYES ADAT] a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője és tulajdonosa már az ajánlattétel benyújtását megelőzően segítséget nyújtott a Rubin Group Kft.-nek a vizsgált tenderen való elindulásához azzal,

⁵⁰ VJ/29-113/2021. sz. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatás, 4. kérdés; VJ/29-84/2021. sz. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása 9. kérdés

⁵¹ VJ/29-84/2021. sz. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 9. kérdés

⁵² VJ/29-84/2021. sz. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 8. kérdés

⁵³ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 8-9. kérdés, VJ/29-54/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 7. kérdés

⁵⁴ VJ/29-54/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 11. kérdés, VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 5. kérdés, 17. kérdés; VJ/29-111/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 6. kérdés

hogy a vállalkozás rendelkezésére álljon a vizsgált közbeszerzési eljárás kiírásában található, felsőfokú végzettségű hajó- vagy gépészmérnökre vonatkozó alkalmassági követelménynek megfelelő szakember.⁵⁵

61. A Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. adminisztratív ügyintézője [ÜZLETI TITOK] az ajánlattételi határidő lejárta és a vállalkozás ajánlatának benyújtása előtt egy nappal, 2020. július 20-án megküldte e-mailen, [SZEMÉLYES ADAT]nak, a Hajózni Jó Kft. ügyvezetőjének és tulajdonosának a Rubin Group Kft. Elektronikus Közbeszerzési Rendszerbe történő belépéséhez szükséges azonosítót és jelszót⁵⁶, később pedig a közbeszerzési eljárással kapcsolatosan érkezett dokumentumokról – így pl. az aránytalanul alacsony ár indoklására vonatkozó felhívásról vagy az ajánlati kötöttség fenntartására való felkérésről – tájékoztatta a Rubin Group Kft. [SZEMÉLYES ADAT]t e-mailen keresztül⁵⁷. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁵⁸, hogy a vizsgált tender tekintetében [SZEMÉLYES ADAT] intézett mindent a Rubin Group Kft. számára, így az alábbiakat is: [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]
62. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a Rubin Group Kft. ajánlati árát [SZEMÉLYES ADAT] határozta meg, de [SZEMÉLYES ADAT] nyújtotta be a Rubin Group Kft. ajánlatát⁵⁹. Erre egy nappal a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. ajánlatának benyújtása előtt került sor 2020. július 20-án, így megállapítható, hogy [SZEMÉLYES ADAT] tisztában volt a Rubin Group Kft. pontos ajánlati árával a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. ajánlattétele előtt, és így arra tekintettel alakíthatta ki a saját ajánlati árait.
63. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Rubin Group Kft. fenti magatartásával tulajdonképpen felhagyott a vizsgált tender tekintetében – a saját ajánlati árának meghatározását kivéve – a magatartásának önálló meghatározásával és a tenderrel kapcsolatos magatartását gyakorlatilag teljes egészében a versenytárs Hajózni Jó Kft. ügyvezetőjének, [SZEMÉLYES ADAT]nak engedte át, aki azt az előzetes megállapodásuknak megfelelően intézte.
64. A Rubin Group Kft. ajánlati ára volt a legkevésbé kedvező a három, eljáráson induló eljárás alá vont közül, mindazonáltal e vállalkozásnak is érdeke fűződött az alábbiak szerint a vizsgálat tárgyát képező közbeszerzési eljárás megnyeréséhez, amellet, hogy a fentiekben kifejtettek miatt a teljesítésbe bevonásra került volna a másik két eljárás alá vont nyertessége esetén is a szintén [SZEMÉLYES ADAT] érdekeltiségébe tartozó DUNA-WESER Kft. [SZEMÉLYES ADAT] jelenleg is és a vizsgált tender lebonyolítása ideje alatt is kikötőt bérelt a BKV Zrt.-től, és a BKV Zrt. a közbeszerzési eljárás következtében rendelkezésre bocsátott hajók tárolása érdekében visszavehette volna az általa bérebe adott kikötőket a nyertes vállalkozás érdekében⁶⁰. Ezért [SZEMÉLYES ADAT]nak kifejezetten érdekében állt, hogy biztosítsa, hogy valamelyik ajánlatot benyújtó eljárás alá vont vállalkozás legyen a tender nyertese, mert csak így lehetett biztos abban, hogy továbbra is ő bérelhet kikötőt.⁶¹ Amennyiben nem az ő érdekeltiségébe, vagy nem a vele jó kapcsolatot ápoló vállalkozás nyerte volna meg a vizsgálat tárgyát képező tendert, akkor a kikötő bérleti jogának elvesztésével jelentős kár érte volna őt⁶².
65. A Hajózni Jó Kft. ajánlatát [SZEMÉLYES ADAT] egyedül – de az eljárás alá vont vállalkozások előzetes megállapodására figyelemmel – határozta meg és nyújtotta be. Tekintettel arra, hogy a Rubin Group Kft. ajánlatát [SZEMÉLYES ADAT] nyújtotta be egy nappal a saját ajánlatának benyújtását megelőzően, így megállapítható, hogy a saját ajánlatát – az ajánlati ár mellett annak egyéb részleteit is – az előzetes egyeztetések alapján, valamint a Rubin Group végleges ajánlatának ismeretében alakíthatta ki.
66. A Dunai Személyszállító Kft. ajánlatát dr. [SZEMÉLYES ADAT] nyújtotta be, azonban annak tartalmát [SZEMÉLYES ADAT] határozta meg, amelyről [SZEMÉLYES ADAT] is tudomással bírt.

⁵⁵ VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

⁵⁶ Ld. VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

⁵⁷ Id. VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, „[ÜZLETI TITOK], [ÜZLETI TITOK] és [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mailek

⁵⁸ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

⁵⁹ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 9. kérdés

⁶⁰ VJ/29-96/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 2. kérdés

⁶¹ VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 5. kérdés

⁶² VJ/29-111/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 11. kérdés

A Dunai Személyszállító Kft. nyilatkozata szerint [SZEMÉLYES ADAT] a vizsgált tender kapcsán mindenben [SZEMÉLYES ADAT], a Hajózni Jó Kft. tulajdonosa és ügyvezetője tanácsa és kérése szerint járt el⁶³. A Dunai Személyszállító Kft. ajánlatának tartalmát is ő határozta meg, a Dunai Személyszállító Kft. EKR felhasználói fiókját pedig dr. [SZEMÉLYES ADAT] kezelte az eljárás során. A „Kerekpar” elnevezésű EKR felhasználónév alatt⁶⁴ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁶⁵, [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁶⁶.

IV.2.3. Az ajánlattételt követő események

67. Az ajánlattételi határidőig, 2020. július 21-ig hat vállalkozás nyújtott be ajánlatot, amelyek értékelését követően az ajánlatkérő a három legalacsonyabb értékű ajánlatot benyújtó Dunai Személyszállító Kft., Hajózni Jó Kft. és Magyar Kikötő Zrt. ajánlata tekintetében az aránytalanul alacsony ajánlati ár vizsgálatát kezdte meg. A két eljárás alá vont vállalkozás 2020. augusztus 6-án nyújtotta be a mind tartalmilag, mind formailag szinte teljesen egyező indokolását az ajánlatkérő felhívására, valamint arra vonatkozóan is teljesen egyező indokolást nyújtottak be, hogy miért tekintik az ár indoklását üzleti titoknak.
68. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. által benyújtott, árindokolásra vonatkozó nyilatkozatok kapcsán megállapítható, hogy
- a. a szövegük csupán néhány mondat esetén tér el, valamint
 - b. a költségeket bemutató táblázatuk csupán két tétel (gázolaj ára, egyéb költségek) esetén mutat különbséget a huszonháromból;
 - c. a két eljárás alá vont által benyújtott, üzleti titokra vonatkozó indokolás szó szerint megegyezik;
 - d. a Dunai Személyszállító Kft. árindoklásának első bekezdése megegyezik a Hajózni Jó Kft. indoklásának első bekezdésével, amelyben benyújtó félként a Hajózni Jó Kft. szerepel, a képviselőjeként pedig [SZEMÉLYES ADAT].
69. A nagyfokú egyezőség magyarázata, hogy [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁶⁷. A két indokolást tehát lényegében ugyanaz a személy készítette.
70. Az ajánlatok benyújtását követően is folyamatos, intenzív kommunikáció folyt a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője és tulajdonosa, [SZEMÉLYES ADAT] és a Rubin Group Kft. között, amelynek során a Rubin Group Kft. valamennyi, a vizsgált közbeszerzéssel kapcsolatos megkeresést továbbított [SZEMÉLYES ADAT]nak, aki ezekre rendszeresen válaszolt, valamint belépett az EKR-be, ha a Rubin Group Kft.-nek a vizsgált tender kapcsán tanúsítandó magatartásával kapcsolatosan feladat merült fel. Az információk megosztása kölcsönös volt, mert a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője, [SZEMÉLYES ADAT] megosztotta [SZEMÉLYES ADAT]ral az árindokolását.
71. A rendelkezésre álló bizonyítékok, valamint az eljárás alá vontak egybehangzó jogsértést elismerő nyilatkozata szerint a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője és tulajdonosa, [SZEMÉLYES ADAT] és a Rubin Group Kft. közötti adminisztratív és szakmai jellegű kommunikáció a Hajózni Jó Kft. és a Dunai Személyszállító Kft. kizárását követően is fennmaradt. A Hajózni Jó Kft. ügyvezetője, [SZEMÉLYES ADAT] 2021 júliusáig támogatta szakmai és adminisztratív segítséggel a Rubin Group Kft.-t.

IV.2.4. A vállalkozások közötti kommunikáció a vizsgált tenderrel kapcsolatban

⁶³ VJ/29-95/2021. Dunai Személyszállító Kft. ügyfélmeghallgatása, 8. kérdés

⁶⁴ Ld. VJ/39-59/2021. Miniszterelnökség adatszolgáltatása, EKR000435802020.xlsx melléklet

⁶⁵ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

⁶⁶ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

⁶⁷ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

72. A Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. engedékenységi nyilatkozata szerint [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]⁶⁸. [SZEMÉLYES ADAT] ritkán kommunikált e-mailen keresztül, jellemzően [ÜZLETI TITOK] írta meg helyette a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. e-mailjeit [SZEMÉLYES ADAT] kérésére⁶⁹.
73. Az eljárás alá vont vállalkozások ajánlattétele előtt, **2020. július 16-án** 11:27-kor tárgy nélküli e-mailben az info@rubingroup.hu e-mail címről megküldték [SZEMÉLYES ADAT]nak a DUNA-WESER Kft. által üzemeltetett BKV hajók menetórát tartalmazó Excel táblázatot, az eljáráshoz kapcsolódó referenciakövetelmény teljesítése érdekében⁷⁰. Az e-mail megerősíti, hogy a vizsgált eljáráson történő indulás előkészítéseképp [SZEMÉLYES ADAT] [SZEMÉLYES ADAT]ral együtt vizsgálta meg a tender teljesítéséhez szükséges kapacitás meglétét a DUNA-WESER Kft. részéről, amely alapján [SZEMÉLYES ADAT] láthatta, hogy a Hajózni Jó Kft. vagy a Dunai Személyszállító Kft. tendernyertessége esetén a szükséges üzemóra referenciából a DUNA-WESER Kft. mennyit tud biztosítani, amelyet a Hajózni Jó Kft. tulajdonosa és ügyvezetője is megerősített⁷¹.
74. Azt, hogy [SZEMÉLYES ADAT] kezelte a Rubin Group Kft. Elektronikus Közbeszerzési Rendszerhez (EKR) kapcsolódó felhasználói fiókját, alátámasztja a [ÜZLETI TITOK], de még azt megelőzően – küldött, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail⁷², amelyben [ÜZLETI TITOK] az EKR kapcsolódó, belépéshez szükséges információt küld meg [ÜZLETI TITOK], illetve számos további e-mailben⁷³ az látható, hogy az info@rubingroup.hu e-mail címről EKR értesítéseket továbbítanak [SZEMÉLYES ADAT]nak különböző eljárási cselekményekről. [SZEMÉLYES ADAT] nyilatkozata szerint az e-mail a Rubin Group Kft. ajánlatának benyújtásához szükséges jelszót tartalmazza, amit azért kapott meg [ÜZLETI TITOK], mert ő adta be a Rubin Group ajánlatát is.⁷⁴ [SZEMÉLYES ADAT] nyilatkozata szerint is ez valószínűleg a Rubin Group Kft. EKR belépési jelszava, amelyet azért [ÜZLETI TITOK], hogy intézze a vizsgált közbeszerzés során a Rubin Group Kft. részére az EKR felületen a szükséges eljárási cselekményeket, ideértve a Rubin Group Kft. ajánlatának beadását is.⁷⁵
75. A Rubin Group Kft. EKR-ben érkezett üzenetekről, értesítésekről [ÜZLETI TITOK] telefonjára érkeztek az SMS értesítések, ezt követően pedig a Rubin Group Kft. ezt elküldte [SZEMÉLYES ADAT]nak⁷⁶.
76. [SZEMÉLYES ADAT] a vizsgálat tárgyául szolgáló közbeszerzési eljárás későbbi szakaszai során is folyamatosan segítséget nyújtott a Rubin Group Kft. részére az EKR értesítések kezelésén túlmenően is. [ÜZLETI TITOK]⁷⁷ a vizsgált tender során a Rubin Group Kft. által 2020. október 29-én alvállalkozóként megjelölt Anno Ship Kft.-t a Rubin Group Kft. ajánlatához szükséges szakmai alkalmasság biztosítása miatt⁷⁸, amelyet a vállalkozás teljesített [ÜZLETI TITOK]⁷⁹. [ÜZLETI TITOK]. [SZEMÉLYES ADAT] nyilatkozata szerint [ÜZLETI TITOK] azért kereste meg, hogy szerezze meg a Rubin Group Kft. részére a hajómérnökkel kapcsolatos adatokat.⁸⁰
77. [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mailben⁸¹ [ÜZLETI TITOK]. A referenciakérés a vizsgált tenderhez kapcsolódik, és azért került sor rá, mert a DUNA-WESER Kft. által korábban üzemeltetett Budavár hajó által teljesített menetórából származó referencia megléte bizonytalan volt a BKV Zrt. és a DUNA-WESER Kft. közötti ellentét miatt. [SZEMÉLYES ADAT] nyilatkozata szerint kerestek egy

⁶⁸ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

⁶⁹ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 11. kérdés

⁷⁰ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 13. kérdés

⁷¹ VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 10. kérdés

⁷² VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

⁷³ VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK], [ÜZLETI TITOK] és [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mailek.

⁷⁴ VJ/29-111/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 1. kérdés

⁷⁵ VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 12. kérdés

⁷⁶ VJ/29-84/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 6. kérdés

⁷⁷ VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

⁷⁸ VJ/29-54/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 8. kérdés

⁷⁹ VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK]

⁸⁰ VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 14. kérdés

⁸¹ VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

olyan vállalkozást, akit be lehetett volna vonni a teljesítésbe, ha a Budavár által teljesített menetórától származó referenciát a BKV nem igazolta volna.⁸² [SZEMÉLYES ADAT] nyilatkozatában szintén elismerte, hogy ez az e-mail referencia-kérésre vonatkozik, amelyet a DUNA-WESER Kft. referenciája mellett keresett, arra az esetre, ha a DUNA-WESER Kft. referenciáját nem tudta volna teljes mértékben felhasználni.⁸³

78. [ÜZLETI TITOK] a Rubin Group Kft. EKR fiókjába történő belépéshez szükséges jelszóemlékeztetőt⁸⁴
79. [ÜZLETI TITOK]⁸⁵ [ÜZLETI TITOK]. [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] egybehangzóan megerősítették nyilatkozatukban⁸⁶, hogy ezt azért küldte körbe dr. [SZEMÉLYES ADAT], hogy minden címzett lássa, és hogy beszéljenek a kérelem elutasításáról.

V,

Az eljárás alá vontak észrevételei

V.1. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. észrevételei

80. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. az előzetes álláspontra úgy nyilatkozott, hogy tárgyalás tartását nem kéri, és az előzetes álláspontban foglaltakat tudomásul veszi.⁸⁷

V.2. A Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. észrevételei

81. A Rubin Group Kft. és a Duna Weser Kft. az előzetes álláspontra úgy nyilatkozott, hogy kérte a bírság mérséklését és részletfizetési kérelmet is előterjesztett.⁸⁸ Ezen kérelmeket az eljáró versenytanács lentebb, a jogkövetkezményekkel foglalkozó VII.7 pontban ismerteti és értékeli.
82. Az általuk kért tárgyaláson a Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. előadták, hogy álláspontjuk szerint a Gazdasági Versenyhivatal első helyszíni kutatását engedélyező bírói végzés nem felelt meg a Tptv. 65/A § (4) bekezdésben foglalt feltételeknek és így jogsértő, mivel az a tény, hogy a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. tulajdonosai házastársak azt implikálta, hogy az általuk tulajdonolt cégek a Tptv. 11.§-a értelmében nem függetlenek egymástól. Álláspontjuk szerint ezért a Tptv. 65./A § (4) bekezdésének alkalmazásában a szükségesség és arányosság tesztjét nem állja ki az a bírói végzés, amely vélelmezhetően nem független társaságok közötti megállapodás feltárására irányul, hiszen van olyan kevésbé alapjog korlátozó eljárási eszköz, amellyel fel lehetett volna tárni elsőként ezt a jellegű kapcsolatot a vállalkozások között. Így, a bírói végzés, és az az alapján lefolytatott helyszíni kutatás jogszabálysértő, és a Tptv. 64./A (1) bekezdés alapján a jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték nem használható fel.

VI.

Jogszabályi háttér

83. A Tptv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre. A Tptv. 11. § (2) bekezdése alapján ez a tilalom vonatkozik különösen: a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az

⁸² VJ/29-111/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 6. kérdés

⁸³ VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 17. kérdés

⁸⁴ VJ/29-52/2021. bizonyíték-összefoglaló

⁸⁵ VJ/29-53/2021. bizonyíték-összefoglaló, [ÜZLETI TITOK] tárgyú e-mail

⁸⁶ VJ/29-111/2021. Rubin Group Kft. ügyfélmeghallgatása, 29. kérdés; VJ/29-113/2021. Hajózni Jó Kft. ügyfélmeghallgatása, 39. kérdés

⁸⁷ VJ/29-171 és 172/2021.

⁸⁸ VJ/29-168/2021., VJ/29-169/2021., VJ/29-170/2021.

- egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására; b) az előállítás, forgalmazás, műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozására vagy ellenőrzés alatt tartására; c) a beszerzési források felosztására, illetve a közülük való választás lehetőségének korlátozására, valamint az üzletfelek meghatározott körének valamely áru beszerzéséből történő kizárására; d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.
84. A Tpv. 13. § (1) bekezdése szerint nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. A Tpv. 13. § (2) bekezdés a) pontja alapján csekély jelentőségű a versenytársak közötti megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacok egyikén sem haladja meg a tíz százalékot. Ugyanezen szakasz (2a) bekezdése alapján versenytársak közötti megállapodás az olyan vállalkozások között létrejött megállapodás, amelyek az érintett piacok bármelyikén egymásnak tényleges vagy lehetséges versenytársai. A (3) bekezdés értelmében nem alkalmazható az (1) bekezdés a versenytársak közötti olyan megállapodásra vagy összehangolt magatartásra, amelynek célja a verseny korlátozása, megakadályozása vagy torzítása, így különösen a vételi vagy eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározása, az előállítás vagy a forgalmazás korlátozása, a piac felosztása, ideértve a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszást, az import- vagy exportkorlátozást is (a továbbiakban: kartell), valamint bármely közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodásra vagy összehangolt magatartásra.
85. A Tpv. 14. § (1) bekezdése szerint az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. A Tpv. 14. § (2) bekezdése alapján a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt - a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A Tpv. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi terület az, amelyen kívül a) az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
86. A Tpv. 76. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács határozatában
f) megállapítja a jogsértés tényét,
k) bírságot szab ki.
87. A Tpv. 78. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértő magatartást valósít meg. Ugyanezen szakasz (1b) pontja szerint a bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A Tpv. 78. § (3) bekezdése szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VII. Jogi értékelés

VII.1. Hatály

88. A Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.
89. A Tpv. 11. § (2) bekezdése szerint ez a tilalom vonatkozik különösen:
a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására;

d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.

90. A fentebb ismertetett tényállásra a Tpv. rendelkezései alkalmazandók, tekintettel arra, hogy a Tpv. hatálya a Tpv. 1. § (1) bekezdése alapján kiterjed a jogi személynek Magyarország területén tanúsított piaci magatartására.
91. Mindezek alapján az V. fejezetben ismertetett tényállás értékelését a Tpv. szerint kell elvégezni.
92. A Tpv. 44. § (2) bekezdése alapján a versenyfelügyeleti eljárást a GVH folytatja le. A GVH illetékességét a Tpv. 45. §-a állapítja meg.

VII.2. A jogsértéssel érintett piac

93. Armeghatározó, illetve piacfelosztó kartell (kőkemény kartell) esetén a piaci részesedés meghatározásának nincs jelentősége, tekintettel arra, hogy a csekély piaci részesedésen alapuló mentesülés kőkemény kartell esetén kizárt. Az ilyen ügyekben az eljárás alá vont vállalkozások magatartásának jogi megítélése szempontjából az érintett piac meghatározásának nincs jelentősége, ezért azt teljes pontossággal nem szükséges meghatározni.⁸⁹
94. A versenykorlátozó célú megállapodások esetében az érintett piacot a megállapodásban részes felek magatartása határozza meg, amennyiben is versenyellenes tevékenységüket e piacra összpontosítják.⁹⁰
95. A jogalkalmazási gyakorlat szerint közbeszerzést érintő egyeztetések vizsgálata esetén az érintett piacot az adott közbeszerzés tárgya képezi.⁹¹ Mindezek alapján a jelen versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartások szempontjából az érintett termékpiacot alapvetően az a közbeszerzési eljárás jelenti, amelyen az eljárás alá vont vállalkozások ajánlattevőként léptek fel.
96. Jelen versenyfelügyeleti eljárásban a fentiekre figyelemmel a vizsgált magatartással érintett termékpiacot az ajánlatkérő által menetrendszerű hajózás tárgyában kiírt közbeszerzési eljárás képezte.
97. Az eljárás alá vontak jelen versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartása nyílt közbeszerzési eljárást érintett, amelyek esetén bármely piaci szereplő lehet ajánlattevő, amely megfelel a minimális pénzügyi és gazdasági alkalmassági követelményeknek és meg tudja valósítani a felhívásban megjelölt építési beruházást.
98. Az érintett közbeszerzési eljárás a teljesítés helye alapján egy konkrét földrajzi területre koncentrálódott, az Budapest városát érintette.

VII.3. Az értékelés keretei

VII.3.1. Versenykorlátozó megállapodások, összehangolt magatartások

99. A versenyjogi értékelés kapcsán leszögezendő, hogy a vállalkozások közötti megállapodások, összehangolt magatartások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást.⁹² A piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.⁹³
100. A Tpv. 11. §-a és az EUMSZ. 101. cikke szerinti megállapodás – összhangban az uniós gyakorlattal – nem esik egybe a polgári jogi vagy társasági jogi értelemben vett megállapodással. A versenyjogi értelemben vett megállapodás nemcsak írásos szerződés formájában, hanem egyéb módon is létrejöhet. Szükséges és egyben elegendő feltétele, ha az érintett felek akarategyezsége megállapítható, vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak. Megállapodás jön létre a felek között, ha csatlakoznak egy közös tervhez, amely korlátozza, vagy feltehetőleg korlátozza önálló gazdasági tevékenységüket azáltal, hogy meghatározza a piacon követendő magatartás, vagy

⁸⁹ Leg. Bír. Kfv.IV.37.236/2009/11., Vj-20-2005.; Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6., Vj-162/2004.; Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.217/2010/4., Vj-36/2008.

⁹⁰ T-71/03. sz. Tokai Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [EBHT 2005., 10. o.] 90. pontja

⁹¹ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7. számú ítélet, VJ-74/2004.

⁹² Föv. Ítéltábla 2.Kf. 27.052/2007/22., VJ-138/2002

⁹³ A Vj-69/2008/538., Vj-69/2008/539., Vj-69/2008/564. sz. határozat 198-201. pont

magatartástól tartózkodás irányát. Írásba foglalása, formális elemek jelenléte, szerződéses jogkövetkezmények vagy végrehajtási intézkedések meghatározása nem szükséges a megállapodás létrejöttéhez.⁹⁴ A megállapodás ténye lehet a résztvevők magatartásával kifejezett vagy abba beleértett, azaz szükséges és egyben elegendő feltétel, ha az érintett felek akaratgyezsége megállapítható vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak.⁹⁵ Nem szükséges továbbá a jogsértés megállapításához, hogy a felek előzetesen egy átfogó tervben állapodjanak meg. A törvényi tilalom kiterjed olyan az egyezkedési folyamat során létrejövő be nem fejezett egyetértésekre, részleges és feltételes megállapodásokra, amelyek összességükben vezetnek azután egy végleges megállapodásra.

101. Jóllehet a Tpv. 11. §-a különbséget tesz a megállapodás és az összehangolt magatartás fogalma között, ennek célja, hogy e jogszabályhely tilalma alá vonja az együttműködés minden olyan formáját is, amely esetében az ugyan nem éri el egy megállapodásként aposztrofálható szintet, de amely elegendő ahhoz, hogy a felek tudatosan, tényleges együttműködésre cseréljék a verseny kockázatait. Összehangolt magatartásnak minősül ezért, ha egy bizonyos magatartás tanúsítása előtt az érintett vállalkozások közvetlen találkozási szerveznek, azon részt vesznek, és ott a magatartások lehetséges módozatairól tárgyalnak és megállapodnak. Ez ugyanis lehetővé teszi, hogy a versenytársak által követendő magatartás számításba vételével határozzák meg piaci magatartásukat, így hozott döntéseik függetlennek és spontánnak nem tekinthetők.⁹⁶
102. Jóllehet a függetlenség követelménye nem fosztja meg a vállalkozásokat attól, hogy intelligens módon alkalmazkodjanak versenytársaik tényleges vagy feltételezett jövőbeli magatartásához, szigorúan kizár e versenytársak között minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatot, amelynek célja vagy hatása akár valamely tényleges vagy potenciális versenytárs magatartásának befolyásolása, akár pedig e versenytárs számára annak feltárása, hogy ő maga milyen piaci magatartás tanúsításáról döntött, vagy milyen magatartást fontolgat.⁹⁷
103. Így a versenykorlátozás tilalma alá eshet egy magatartás akkor is, ha a felek ugyan nem csatlakoztak kifejezetten valamilyen, a piaci magatartásukat meghatározó közös tervhez, mégis tudatosan alkalmazzák az összejátszás olyan formáit, amelyek elősegítik piaci magatartásuk koordinálását.⁹⁸ A magatartások e tudatos összehangolására az érintettek közötti közvetlen kapcsolat hiányában is sor kerülhet, a lényeg az, hogy a versenytársak tudata találkozzék, azaz egymás magatartására tekintettel versenykorlátozóan alakítsák saját magatartásukat.⁹⁹
104. A versenyjogi gyakorlat szerint „a vállalkozások magatartása egymástól való függetlenségének követelménye kizár minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása, vagy a saját maga által követendő magatartás feltárása a versenytársak előtt. A kartellmagatartások (megállapodás, összehangolt magatartás, döntés) az egyeztetés révén kizárják a piaci magatartással kapcsolatos bizonytalanságot. Így a vállalkozások közötti kapcsolatfelvétel célja, vagy hatása, a vállalkozások piacon tanúsított magatartásának összehangolása, kizárja a vállalkozások által követett magatartások autonóm, egymástól függetlenül tanúsított, spontán, párhuzamos jellegének a megállapíthatóságát.”¹⁰⁰
105. Ha egy vállalkozás versenytársai előtt felfedi az általa a piacon a jövőben tanúsítandó magatartást (pl. alkalmazni kívánt árait, felmerült költségeit, kapacitásait, ügyfélállományára vonatkozó egyéb adatokat stb.) és versenytársait – jövőbeni magatartásuk befolyásolása céljából – ugyanezen magatartásra buzdítja, ésszerűen feltételezheti, hogy versenytársai az általa közölt információknak megfelelő magatartást fognak tanúsítani, vagy legalábbis figyelembe fogják venni azokat a piacon követett magatartásuk meghatározásakor. Mindez azt eredményezi, hogy az érintett vállalkozások a verseny kockázatai helyébe a köztük lévő kooperációt léptetik.

⁹⁴ Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.564/2007/18. számú ítéletét, vagy az Elsőfokú Bíróságnak a T-41/96. sz. Bayer kontra Európai Bizottság ügyben 2000. október 26-án hozott ítéletét, és a T-49/02-T-51/02. sz. Brasserie Nationale SA és társai kontra Európai Bizottság ügyekben 2005. július 27-én hozott ítéletet.

⁹⁵ Lásd a T-325/01. sz. DaimlerChrysler AG kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben 2005. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., II-3319. oldal] 199–200. pontjait.

⁹⁶ Föv. Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7

⁹⁷ A 40-48/73. sz. *Suiker Unie és mások kontra Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítélet [EBHT 1975] 1663. o.

⁹⁸ Lásd még a T-7/89. sz. *Hercules kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet [EBHT 1991.] II-1711. o., 256. pontját

⁹⁹ Föv. Ítéltábla 2.Kf. 27.713/2006/6., Föv. Ítéltábla 2. Kf. 27.212/2003/17

¹⁰⁰ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7. sz. ítélete a VJ-74/2004. sz. ügyben.

106. Az összehangolt magatartás feltétele a vállalkozások közötti kapcsolat. Ez a feltétel teljesül, ha egy versenytárs felfed jövőbeli piaci magatartásával kapcsolatos információkat és ezt a másik versenytárs kérelmezte, vagy legalábbis elfogadta. Egy összehangolt magatartás bizonyításához nem szükséges azt bizonyítani, hogy az érintett vállalkozás formálisan elfogadta, hogy egy bizonyos magatartást fog tanúsítani, vagy, hogy a versenytársak megállapodtak a jövőben tanúsítandó magatartásukról az érintett piacon. Elegendő, ha a szándéknyilatkozata révén a versenytárs kiiktatta, vagy jelentős mértékben csökkentette az érintett piacon a tőle várható magatartás kapcsán a versenytársak oldalán felmerülő kockázatot.¹⁰¹
107. Jóllehet az összehangolt magatartás fogalma feltételezi nem csak az egyeztetésnek, hanem valamilyen ebből fakadó piaci magatartásnak is a megvalósítását és a kettő közötti okozati kapcsolatot is, vélelmezhető, hogy az egyeztetésen résztvevő, majd a piacon továbbra is jelen lévő vállalkozások figyelembe veszik a versenytársakkal kicserélt információkat a saját piaci magatartásuk alakítása során. Különösen igaz ez, ha az egyeztetés hosszú időn keresztül, rendszeres jelleggel folytatódik. Az ilyen összehangolt magatartás a törvényi tilalomba ütközik akkor is, ha nem azonosítható a versenykorlátozó hatása a piacon.¹⁰² A versenyjog tehát tilalmazza a vállalkozások közötti koordináció azon fokát is, amely ugyan nem éri el a megállapodás szintjét, de a gyakorlatban a vállalkozások versenyt veszélyeztető kooperációját jelenti, a vállalkozások közötti együttműködés olyan formáját, amely a verseny, valamint a verseny kockázatainak, vagy azok egy részének helyébe lép, vagy szándékozik lépni. Az összehangolt magatartás fogalma olyan együttműködési formát jelent a vállalkozások között, amely révén – anélkül, hogy a vállalkozások eljutnának egy megállapodás megkötéséig – a vállalkozások a verseny kockázatait tudatosan helyettesítik [*knowingly substitute*, más magyar fordításban: szándékosan kiiktatják¹⁰³] az egymás közötti gyakorlati együttműködéssel.¹⁰⁴

VII.3.2. A közbeszerzési eljárások során tanúsított versenykorlátozó magatartásokkal kapcsolatos gyakorlat

108. A versenyjogi gyakorlat¹⁰⁵ szerint a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszás során a közvetlen bizonyítékokban szereplő adatok (korlátokat, alapárakat tartalmazó táblázatok, a feltüntetett százalékarányok, a sorrendiség, az ezen elemekhez fűzött megjegyzésekkel, maga a szóhasználat) a ténylegesen elért pályázati eredmények ismeretében a vállalkozások közötti egyeztetés tényét tükrözik. A közvetett és közvetlen bizonyítékokkal szemben a vállalkozásoknak „a végeredmény előre látható” körülményére való hivatkozása – a gazdasági ésszerűség, üzleti indokoltság, valószínűsíthető piaci transzparencia, földrajzi és gazdasági adottságok – sem adja ésszerű magyarázatát annak, hogy a vállalkozások valóban egymástól függetlenül határozták meg piaci magatartásukat. A verseny tisztaságának követelménye kizár minden olyan közvetlen, vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja, vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása, vagy a követendő magatartás feltárása a versenytársak előtt. A vállalkozások az általuk kötött megállapodásokkal és az ennek ismeretében meghozott döntéseik keretében kizárják a magatartásuk autonóm, egymástól függetlenül tanúsított spontán, párhuzamos jellegének megállapíthatóságát.
109. Az egymással a közbeszerzési pályázaton versenyben lévő vállalkozások között tilos a kapcsolatfelvétel, ha az nem (indokolt) konzorcium létrehozását vagy nem (indokolt) alvállalkozói munka elosztását célozza. A vállalkozások magatartásának egymástól való függetlenségének követelménye ugyanis kizár minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása vagy a saját maga által követendő magatartás feltárása a versenytársak előtt. A közbeszerzési eljárás alapvető célja a közpénzek ésszerű felhasználása, átláthatóságának és széles körű nyilvános

¹⁰¹ T-25/95 - Cimenteries CBR kontra Bizottság, 1852. pont

¹⁰² Lásd még a C-199/92 P. sz. *Hüls kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet [EBHT 1999.] I-4287. o., 158-166. pontjait illetve a C-8/08 sz., 2009. február 19-én hozott T-Mobile Netherlands és társai ítélet, EU:C:2009:343, 51. pontját

¹⁰³ C-286/12. P. sz., *Dole kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2015:184) 56. pontja

¹⁰⁴ Lásd például C-8/08. sz. T-Mobile Netherlands ügyben hozott ítélet 26. pontját; a C-89/85. és további sz. Wood Pulp egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1993., 1307. o.) 63. pontját.

¹⁰⁵ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.360/2006/29. sz. ítélete a VJ-27/2003. sz. ügyben.

ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása. Ezt a törekvést alapvetően sérti, ha a versenytárs vállalkozások megállapodásukkal tovább csökkentik a verseny kockázatát ezen a sajátos piacon (ahol már a törvényi szabályozás miatt is korlátozottabb a verseny), illetőleg a versenyhelyzetet ténylegesen minimálisra redukálják a munkák felosztásával (irrelevánssá válik, ki nyer, ki veszít).¹⁰⁶

110. A Fővárosi Törvényszék kimondta továbbá¹⁰⁷, hogy „[...] a verseny tisztasága érdekében a pályázaton való részvétel során a felek között minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatfelvétel tilos, amely a független magatartás csorbulásához vezethet. A közbeszerzési eljárás során benyújtandó pályázat tartalma tekintetében való kapcsolatfelvétel nyilvánvalóan jogsértő.”
111. A közbeszerzési eljárások és a magánprojektek során az árrögzítés tipikusan abban nyilvánul meg, hogy az adott projekten indulók egyeztetik egymással ajánlati áraikat, annak érdekében, hogy közülük az egyik indulót nyereshez segítsék. Ennek ellentételezéseként többféle megoldás is elképzelhető: előfordulhat például, hogy egy másik pályázaton a korábbi pályázatról „lemondó” vállalkozás kap nyeresési esélyt, vagy az adott tenderen vagy más munkában alvállalkozóként kerül bevonásra, pénzbeli kompenzációt kap, stb. Az árrögzítés ebben az esetben a piac felosztásához is vezet, a felek magatartása tehát a Tpv. 11. §-ának (2) bekezdésében foglalt elkövetési magatartások közül az a) és a d) pontban foglalt magatartást is megvalósíthatja.

VII.3.3. Versenykorlátozó cél, illetve hatás

112. A versenykorlátozó cél objektív, a felek szándékától független fogalom. Versenykorlátozás a célja az olyan magatartásnak, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét.
113. Amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyert, hogy a gazdasági szereplők megállapodtak, és ez a megállapodás a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását akár csak célozza is, már megvalósul a versenyjogi jogsértés. Éppen ezért, a jogsértés megállapításához a megállapodás tényleges piaci hatásának vizsgálata szükségtelen. Nem a jogsértés megállapítására, hanem esetleg a szankció, így a bírság mértékének megállapítására tartozó kérdés lehet az, hogy a versenytorzító célú, vagy erre alkalmas megállapodás konkrétan ki is fejtett-e ilyen hatást.¹⁰⁸
114. Egy megállapodás vagy összehangolt magatartás versenykorlátozó célúnak minősül, amennyiben jellege alapján a verseny korlátozására alkalmas. Mind a magyar, mind az európai joggyakorlat egységes abban, hogy nem szükséges megvizsgálni a megállapodás, illetve az összehangolt magatartás versenyre gyakorolt tényleges vagy potenciális hatásait, amennyiben a versenykorlátozó cél bizonyítást nyert.
115. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „annak értékeléséhez, hogy egy megállapodás versenykorlátozó célú-e, figyelembe kell venni a megállapodást, az általa elérni kívánt célokat és azokat a gazdasági és jogi összefüggéseket, amelyeknek részét képezi.”¹⁰⁹
116. A Versenytanács joggyakorlata¹¹⁰ szerint versenykorlátozás a célja az olyan magatartásnak, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét. Ilyen magatartásnak minősül például az árrögzítés, a piacfelosztás vagy a kibocsátás korlátozása, hiszen ezen magatartások az erőforrások nem megfelelő elosztását eredményezik és csökkentik a fogyasztói jólétet. Számos tényezőtől függ, hogy egy megállapodásnak célja volt-e a verseny korlátozása.¹¹¹

VII.3.4. Árrögzítés, piacfelosztás

117. A versenyjogi gyakorlat a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) pontjában rögzített árrögzítést a legsúlyosabb versenyjogsértések egyikének tekinti. Ennek oka, hogy az „árrögzítő megállapodás esetén az árak

¹⁰⁶ A Fővárosi Ítéltábla 2. Kf. 27. 167/2008/22. sz. ítélete a VJ-56/2004. sz. ügyben.

¹⁰⁷ A Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.192/2015/4. sz. ítélete a VJ-48/2013. sz. ügyben

¹⁰⁸ Föv. Ítéltábla 2.Kf.27.650/2010/7. szám

¹⁰⁹ Iránymutatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról, 2011/C 11/01, 25. pont

¹¹⁰ Lásd a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései (2016) 11.35. pontját.

¹¹¹ A Versenytanács határozata a VJ/3/2008. sz. ügyben.

- már nem a valóságos piaci viszonyok mutatói, nem képesek tükrözni a fogyasztók értékítéletét és jutalmazni a jobb forráskihasználást, illetve büntetni a hatékonyság hiányát.”¹¹²
118. Amennyiben az árak egyeztetését versenytársak tanúsítják, kőkemény versenykorlátozásról van szó. A bírói gyakorlat szerint „nem merülhet fel a jogsértések megállapítását kizáró módon megengedett együttműködés, ha a piac szereplői, kiiktatva a közpénzek optimális felhasználásának érvényesülését biztosító garanciális előírásokat, az ajánlattévő tudta nélkül, előzetesen egyeztetik ajánlataikat és áraikat.”¹¹³
119. A Versenytanács gyakorlata¹¹⁴ szerint a vállalkozásokat jobb teljesítményre ösztönző kockázatok egyik fontos eleme, hogy nem ismerik a tényleges és lehetséges piaci szereplők szándékait, terveit. A potenciális versenytársak közötti, arra irányuló egyeztetés, hogy mikortól, vagy éppen meddig nem lépnek be egymás hagyományos piacaira, piacfelosztó megállapodásnak minősülve a spontán piaci folyamatok versenyjog-ellenes önérdékű szabályozását jelenti.¹¹⁵ A Versenytanács gyakorlata szerint a közbeszerzési eljárásokban vagy egyéb versenyztetési eljárásokban megvalósuló összejárás is lényegében piacfelosztást valósít meg.¹¹⁶

VII.4. A bizonyítékok értékelésének keretei

120. A jogsértés megállapításához olyan bizonyítékokat kell előterjeszteni, amelyek a jogilag megkövetelt módon igazolják a jogsértést megvalósító körülmények fennállását.¹¹⁷ A felmerülő bármilyen kételynek annak a vállalkozásnak a javát kell szolgálnia, amely a jogsértést megállapító határozat címzettje.¹¹⁸ A jogsértés fennállása nem a jogilag megkövetelt módon megállapított, ha kétség áll fenn annak kapcsán. Ez esetben ugyanis tekintettel kell lenni az ártatlanság vélelmére, amely az uniós jogrend által védett alapvető jogok része, és amely szerepel az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL 2007. C 303., 1. o.) 48. cikkének (1) bekezdésében. A kérdéses jogsértések jellegéből és az ezt követő büntetések komolyságából és jellegéből adódóan az ártatlanság vélelmének elve alkalmazandó azokban a vállalkozásokat érintő, versenyszabályok megsértésére vonatkozó eljárásokban, amelyek bírság vagy kényszerítő bírság megállapításához vezethetnek.¹¹⁹ Pontos és egybevágó bizonyítékokat kell tehát felsorakoztatni az állítólagos jogsértés megtörténtének alátámasztására. Nem szükséges ugyanakkor az előterjesztett minden egyes bizonyítéknak eleget tennie e feltételeknek. Elegendő, ha a felhozott bizonyítékok a maguk teljességében értékelve megfelelnek e követelménynek.¹²⁰
121. Megjegyzendő, hogy a jogellenesen folytatott egyeztetések esetén igen kivételes esetben kerül a hatóság elé szabályos formátumú és közvetlen bizonyítékként felhasználható írásos dokumentum, amelyből akár az akarategység, akár a megállapodás minden részlete kétséget kizáróan beazonosítható. Így meglehetősen nehéz objektív és kétséget kizáró bizonyítékot felmutatni jogsértésük igazolására. Ez azonban nem lehet akadálya annak, hogy a rendelkezésre álló – nagyobb részben akár egy forrásból származó, más bizonyítékokkal azonban megtámogatott – adatok alapján a jogsértés megállapítható legyen.¹²¹

¹¹² A Fővárosi Bíróság 2.K. 36.444/2000/6. sz. ítélete a VJ-97/2000. sz. ügyben.

¹¹³ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.052/2007/22. sz. ítélete a VJ-138/2002. sz. ügyben.

¹¹⁴ Lásd a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv-t-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései (2016) 11.35. pontját.

¹¹⁵ A Versenytanács határozata a VJ-140/2006. sz. ügyben.

¹¹⁶ Lásd pl. Vj-174/2007. 202. bek., Vj-134/2008. 80. bek

¹¹⁷ Lásd ebben az értelemben a Bíróság C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 58. pontját, valamint a C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 86. pontját)

¹¹⁸ Lásd erről az Alkotmánybíróság 30/2014. (IX.30.) határozatának 4.2. pontját.

¹¹⁹ Lásd ebben az értelemben a Bíróság C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4287. o.] 149. és 150. pontját, valamint a Törvényszék T-38/02. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 2005., II-4407. o.] 215. és 216. pontját

¹²⁰ Lásd a Törvényszék T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 180. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot) és a T-147/09. és T-148/09. sz. *Trelleborg Industrie SAS és Trelleborg AB kontra Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítélet [EBHT 2013 II-000 o.] 51. pontját.

¹²¹ Főv. Ítéltábla 2. Kf. 27.564/2007/ 18., Vj-102/2004.

122. Az eljáró versenytanács itt kíván még hivatkozni a Európai Unió Bíróságának (továbbiakban EUB) Pometon ítéletében¹²² foglaltakra nevezetesen arra, hogy „a versenyellenes magatartásokban (...) az összejátszásra irányuló tevékenységek egyre titkosabban folynak le, a vállalkozások képviselői közötti találkozókat titokban tartják (...), továbbá az erre vonatkozó dokumentáció a legminimálisabbra szorítkozik, éppen azért, hogy elkerüljék a kartell felderítését és az igazságosan szigorú szankciókat. Ily módon, még ha a Bizottság fel is fedez olyan iratokat, amelyek kifejezett módon tanúsítják az érintett társaságok gazdasági szereplői közötti jogellenes kapcsolatfelvételt, e dokumentumok általában töredékesek és szórványosak, és ezért bizonyos részleteket gyakran következtetésekkel kell rekonstruálni¹²³ Ennélfogva a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos számú egybeesésből és valószínűsítő körülményből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyszabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak.¹²⁴ Végeredményben a Bizottság által hivatkozott jogsértés bizonyítása céljából nem kell minden, ezen intézmény által benyújtott bizonyítéknak szükségképpen pontosnak lennie és önmagában a jogsértés önálló bizonyítékát képeznie, hanem elegendő, ha a vád egésze, illetve a Bizottság által benyújtott valószínűsítő körülmények és bizonyítók csoportja, a maguk összességében értékelve, megfelel a vétkesség bizonyítására vonatkozó alapvető követelményeknek, így a későbbiekben esetlegesen a jogsértést megállapító határozat felülvizsgálata kapcsán eljáró uniós bíróság úgy tekintheti, hogy e vétkességet jogszerűen bizonyították (lásd a fenti 109. pontot). Ezekkel az egyre elérhetetlenebbé váló versenyellenes gyakorlatokkal szembesülve a Bizottság figyelembe vehet a jogsértés időszakán kívül megállapított körülményeket, amennyiben e körülmények a Bizottság által az említett jogsértés bizonyítása érdekében hivatkozott valószínűsítő körülmények csoportjának részét képezik. Ily módon hivatkozhat valamely versenyellenes magatartás megvalósulását megelőző ténybeli körülményekre¹²⁵ valamely objektív bizonyíték tartalmának megerősítése érdekében”.
123. Ezenkívül, illetve ezen fenti tényekre figyelemmel a kartelljogsértések bizonyítása tekintetében a bírói gyakorlat az alábbi elveket is lefektette:
- a) szabad bizonyítási rendszer érvényesül a versenyhatósági eljárásokban;¹²⁶
 - b) önmagában közvetett bizonyítékok alapján is megállapítható a versenyjogsértés, ha olyan logikai láncot alkotnak, amelynek révén a jogsértés elkövetését tanúsítják;¹²⁷
 - c) a vállalkozások irati bizonyítékkal ellentétes magyarázata önmagában nem elegendő a jogsértés alól történő mentesüléshez;¹²⁸
 - d) általában a feltárt tények és a vállalkozások magatartása egy adott logikai láncolat mentén, együttesen igazolhatja a versenyjogsértés elkövetését;¹²⁹
 - e) nem elegendő kimentési ok, ha valamely levelet az egyik résztvevő nem kapott meg;¹³⁰
 - f) más személyek levelezése is igazolhatja a konkrét levelezésben részt nem vevő fél jogsértését;¹³¹

¹²² T/433/16 110-113. pontok és 120. pont

¹²³ 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 55. és 56. pont; 2017. január 26-i Bizottság kontra Keramag Keramische Werke és társai ítélet, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 50. pont).

¹²⁴ 2015. szeptember 17-i Total Marketing Services kontra Bizottság ítélet, C-634/13 P, EU:C:2015:614, 26. pont; 2017. január 26-i Bizottság kontra Keramag Keramische Werke és társai ítélet, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 51. pont).

¹²⁵ Lásd ebben az értelemben: 2012. február 2-i Denki Kagaku Kogyo és Denka Chemicals kontra Bizottság ítélet, T-83/08, nem tették közzé, EU:T:2012:48, 188. pont) vagy akár e magatartás megvalósulását követő körülményekre (2015. június 16-i FSL és társai kontra Bizottság ítélet, T-655/11, EU:T:2015:383, 178. pont)

¹²⁶ „Vállalkozások közötti tiltott összehangolt magatartás miatt indult ügyben a tényállás megállapítása szabad bizonyítási rendszerben meghatározott bizonyítékokon alapul. [...] Az egyes bizonyítási eszközök bizonyító ereje az adott ügy tényállásának megállapításánál azonos, közöttük súlyuk szerinti sorrendiség nincs. Annak sincs jogi jelentősége, hogy közvetlen vagy közvetett bizonyíték kerül felhasználásra, értékelésre a tényállás megállapításához.” (2102/2009. sz. közigazgatási elvi határozat, Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.3784/2009. sz. ítélete a Vj-56/2004. sz. ügyben.)

¹²⁷ Legfelsőbb Bíróság Kfv.II. 39. 259/2006/4. sz. ítélete a Vj-70/2002. sz. ügyben.

A tiltott kartellezés jellegéből fakadóan tehát a közvetett bizonyítéknak is lehet döntő súlya; az egyes elektronikus levelek meghatározott részei, a levelek útja (feladó, címzett, továbbító, továbbítást fogadó stb.), egyéb levelek, jegyzetek, iratrészletek is alkalmasak lehetnek a tényállás megállapítására és ezért a versenyjogsértés igazolására.” (A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6. sz. ítélete a Vj-162/2004. sz. ügyben.)

¹²⁸ A Fővárosi Bíróság Legfelsőbb Bíróság által helybenhagyott 7.K.31091/2007/16. sz. ítélete.

¹²⁹ Föv. Ítéltábla, 2.Kf. 27.167/2008/22., Vj-56/2004., Föv. Ítéltábla 2.Kf. 27.232/2007/14., Vj-28/2003.

¹³⁰ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6. sz. ítélete a Vj-162/2004. sz. ügyben.

- g) a jogsértés megállapításának nem akadálya valamely kartelltalálkozóról való távolmaradás, ha ésszerűen következtetni lehet arra, hogy az adott vállalkozás a megbeszélésről értesült és attól nem határolódott el.¹³²
124. A Kúria gyakorlata alapján megállapítható, hogy a kartelljellegű magatartások tanúsítására más, hihető, ésszerűbb magyarázatot a kartell gyanújába keveredett vállalkozásoknak kell megadniuk és azt bizonyítaniuk.¹³³ A Kúria már több ítéletében elfogadta az életszerűsége hivatkozást és megállapította, hogy az életszerűsége való hivatkozás a tényállás-megállapítás során figyelembe vehető.¹³⁴
125. A kialakult gyakorlat alapján tehát, a Kúria legfrissebb gyakorlata alapján is megerősítetten, az életszerűség egy nem kellően ésszerű, ezáltal életszerűtlen magyarázattal szemben elfogadott hivatkozási alap.¹³⁵

VII.5. A vizsgált magatartás értékelése

VII.5.1. Az eljárás alá vont vállalkozások függetlensége

VII.5.1.1 A Hajózni Jó Kft. és a Dunai Személyszállító Kft.

126. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. kezdeti adatszolgáltatásukban¹³⁶ úgy nyilatkoztak, hogy nem tartoznak egymással egy vállalkozáscsoportba. Az eljárás későbbi szakaszában [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT] azonban már úgy nyilatkoztak, hogy [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].
127. A Dunai Személyszállító és a Hajózni Jó Kft. álláspontja szerint [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]¹³⁷.
128. Az eljárás alá vontak álláspontja szerint [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT] azért tartoznak egy vállalkozáscsoportba, mert a Hajózni Jó Kft. lett a Dunai Személyszállító Kft. egyedüli tulajdonosa 2021. december 28-án, és így a Hajózni Jó Kft. a Dunai Személyszállító Kft. felett a Tptv. 23. § (2) bekezdésének megfelelően közvetlen irányítást gyakorol.
129. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. érvei szerint a vizsgált magatartás tanúsítása idején sem minősültek független vállalkozásoknak, mivel a vállalkozás akkori két tulajdonos-ügyvezetője, [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] házastársi kapcsolatban állt – és áll jelenleg is – a vállalkozások alapításától a Dunai Személyszállító Kft. részesedésének Hajózni Jó Kft.-re történő átruházásáig.
130. Az eljárás alá vont vállalkozások szerint a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének 3/2021. számú közleményének az összefonódások vizsgálatára irányuló eljárással kapcsolatos egyes jogalkalmazási kérdésekről (a továbbiakban: Közlemény) 82. pontjából az következik, hogy a házastársi viszony megalapozza azt, hogy a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. nem minősülnek függetlennek. E pont szerint „*A másik eset az, amikor az egymással kölcsönösen közeli hozzátartozói viszonyban álló közeli hozzátartozók közül nem mindegyik rendelkezik szavazati joggal mindegyik vállalkozásban, mire tekintettel a nem függetlenségnek a Tptv. 15. § (1) bekezdése szerinti fenti feltétele nem áll fenn. Az életszerű feltételezés azonban az ilyen helyzetre nézve is az, hogy – figyelemmel a Ptk. által relevánsnak tekintett közeli hozzátartozói viszonyra – a közeli hozzátartozók az ilyen vállalkozások piaci magatartását meghatározó döntéseket egymással összehangoltan hozzák (és hozhatják is) meg. Másként: ezek a vállalkozások egymástól nem független vállalkozásként végezhetik piaci tevékenységüket*”.

¹³¹ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6. sz. ítélete a Vj-162/2004. sz. ügyben.

¹³² A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6. sz. ítélete a Vj-162/2004. sz. ügyben.

¹³³ Kfv.II.37.646/2015/14. számú ítélet, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat

¹³⁴ Kfv.II.37.646/2015/14. számú ítélet, Kfv.VI.38.108/2016/26. számú ítélet, Kf.V.39.062/2020/4. számú ítélet

¹³⁵ Kf.V.39.062/2020/4. számú ítélet

¹³⁶ Ld. VJ/29-7/2021. Hajózni Jó Kft. adatszolgáltatás; VJ/29-9/2021. Dunai Személyszállító Kft. adatszolgáltatás

¹³⁷ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

131. Az eljárás alá vontak álláspontjuk alátámasztásaként a Közlemény 83. pontjára hivatkoznak, amely szerint „Az előzőekre tekintettel a GVH gyakorlata azon alapul, hogy a Tpv. alkalmazásában főszabályként (amennyiben eltérő bizonyíték nem áll rendelkezésre) a közeli hozzátartozói természetes személyeket (mint a Tpv. 1. § szerinti vállalkozásokat) egymástól nem független vállalkozásokként kell kezelni. Ebből következőleg egymástól nem függetlennek minősülnek azok a vállalkozások, amelyekben az egymással kölcsönösen közeli hozzátartozói viszonyban álló természetes személyek külön-külön vagy bármilyen kombinációban együttesen irányítást biztosító szavazati joggal rendelkeznek.”.
132. Az eljáró versenytanács a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. függetlenségével kapcsolatban az alábbi következtetésre jutott.
133. Az eljárásindítást követően megerősítésre került az a kezdeti feltételezés, hogy a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. tulajdonosai házastársak, vagyis a Ptk. 8.1. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti közeli hozzátartozók.
134. A jelen tender kapcsán a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. a vizsgált tenderen önállóan indultak, valamint ajánlattételkor a Kbt. 62. § (1) bekezdés kb) pontjában fennálló kizáró ok fennállta tekintetében tényleges tulajdonosnak a cégjegyzékben szereplő adatokkal egyezően [SZEMÉLYES ADAT]t és [SZEMÉLYES ADAT]t nevezték meg. Ugyanakkor az eljáró versenytanács szerint a bizonyítékok és az engedékenységi nyilatkozatok alapján megállapítható, hogy a két vállalkozás kifejezetten a [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] közötti egyeztetés eredményeképpen, azzal a céllal jött létre, hogy a vizsgált közbeszerzési eljáráson, mint versenytársak elinduljanak. A vállalkozások megalapítását követően [SZEMÉLYES ADAT] intézte a cégek ügyeit és minden, a vizsgált közbeszerzéssel kapcsolatos teendőt, [SZEMÉLYES ADAT] az egyeztetésekben nem vett részt, pusztán formálisan lett az egyik cég tulajdonosa és ügyvezetője. Mindez arra utal, hogy ezek a cégek egymástól nem függetlenül, hanem a házastársi kapcsolat miatt összehangoltan kerültek létrehozásra, és egymástól nem is függetlenül viselkedtek, hanem a másik vállalatcsoporttal kötött versenykorlátozó megállapodásnak megfelelően, annak végrehajtása érdekében közösen, akarategységben jártak el. A jelen versenyfelüyeleti eljárás tárgyát képező közbeszerzési eljárással kapcsolatos versenykorlátozó magatartásban a gyakorlatban tehát egy gazdasági egységként léptek fel.
135. A vizsgált magatartás egyedi körülményei, a bizonyítékok együttes, összességében való értékelésével tehát megerősítik azt, hogy jelen esetben a Dunai Személyszállító Kft.-t és a Hajózni Jó Kft.-t egymástól nem független vállalkozásnak kell tekinteni.
136. Az eljáró versenytanács végül rámutat arra, hogy a közbeszerzési szabályok alapján az egymástól nem független vállalkozásoknak a közbeszerzési eljárásban verseny torzítására irányuló megállapodása szankciót vonhat maga után, a Kbt. 62. § (1) bekezdés o) pontja szerinti kizáró ok, valamint a cselekményt megvalósítók büntetőjogi felelőssége is felmerülhet. Mint az fentebb bemutatásra került (lásd 43-44. pont) a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. ajánlata a Kbt. 62. § (1) bekezdés o) pontjára került érvénytelenné nyilvánításra, az eljárásból kizárták. Ugyanakkor az eljáró versenytanács szerint célszerű lehet annak jogalkotó általi megfontolása, hogy a Kbt. rendelkezései módosításra kerüljenek oly módon, hogy a nem független ajánlattevők és különösen a közeli hozzátartozók által irányított vállalkozások által beadott ajánlatok, és így az esetlegesen a közbeszerzési versenyt korlátozó megállapodások könnyebben kiszűrhetővé váljanak.
137. E vállalkozások nem-függetlenségének megállapítása pusztán azt jelenti, hogy e két vállalkozás relációjában nem állapítható meg a jogsértő versenykorlátozó megállapodás, de nem jelenti azt, hogy ezen vállalkozáscsoport magatartása – miszerint ezeket a cégeket kifejezetten a közbeszerzési eljárásban a verseny látszatának keltésére hozták létre – jelen versenyfelüyeleti eljárásban egyáltalán ne kerülhetne értékelésre, hiszen azt az eljáró versenytanács a bírság kiszabása körében értékelte.

VII.5.1.2 Rubin Group Kft. és DUNA-WESER Kft.

138. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].¹³⁸

¹³⁸ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

139. A DUNA-WESER Kft. tulajdonos-ügyvezetői közeli hozzátartozók, és a Ptk. 8:2. § (5) bekezdése alapján a közeli hozzátartozók közvetlen tulajdoni részesedéseit egybe kell számolni. E körülmény egyben megalapozza a Közlemény 82. pontjában foglalt vélelem alkalmazását, amely szerint a közeli hozzátartozók a vállalkozás piaci magatartását meghatározó döntéseket egymással összehangoltan hozzák meg. Erre, illetve a Közlemény 83. pontjára tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja szerint ezért a [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] tulajdonában lévő DUNA-WESER Kft.-t és a [SZEMÉLYES ADAT] tulajdonában álló Rubin Group Kft.-t egymástól nem független vállalkozásokként kell kezelni.
140. Fentiekre tekintettel, az eljáró versenytanács – az eljárás alá vontak álláspontjával egyezően – azon az állásponton van, hogy Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. a versenyfelügyeleti eljárás szempontjából egy vállalkozáscsoportba tartoznak, így a két vállalkozás közötti magatartás tekintetében Tpvt. 11. § szerinti jogsértés nem állapítható meg.

VII.5.2. Az eljárás alá vont vállalkozások magatartásának értékelése

VII.5.2.1 Az eljárás alá vontak engedékenységi kérelmei

141. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]
142. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]¹³⁹
143. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]¹⁴⁰
144. [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]¹⁴¹

VII.5.2.1 Az eljárás alá vontak közötti megállapodás versenyjogi értékelése

145. A vizsgálat során feltárt magatartás lényege, hogy a Dunai Személyszállító Kft., a Hajózni Jó Kft. (mint vállalatcsoport) egyrésztől és másik részről a Rubin Group Kft. illetve a DUNA-WESER Kft. (mint a másik vállalatcsoport) megállapodtak az érintett közbeszerzési eljárás során, hogy törekednek arra, hogy közülük kerüljön ki a nyertes vállalkozás, megállapodtak az árazás kérdésében, illetve, hogy a DUNA-WESER Kft. a többi eljárás alá vont vállalkozás tendernyertessége esetén vett volna részt ténylegesen a közbeszerzési eljárásban. E magatartás a Tpvt. 11. § (2) bekezdés d) pontja szerinti piacfelosztásnak minősül, illetve megvalósítja az áraknak az ugyanezen bekezdés a) pontja szerinti meghatározását.
146. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint megállapítható, hogy az eljárás alá vont vállalkozások magatartása [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT] versenykorlátozó **megállapodásnak** minősül, melynek keretében az eljárás alá vont vállalkozások között akarategység jött létre a vizsgálat tárgyát képező közbeszerzési eljárás kapcsán abból a célból, hogy elősegítsék az általuk alkotott vállalkozói kör tendernyertességét, és ezzel egyúttal a DUNA-WESER Kft. teljesítésben történő részvételét.
147. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. a [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] közötti egyetértés és előzetes megállapodás alapján lett megalapítva, így a két vállalkozás a megalapításától kezdve egyeztetve ajánlatadói magatartását a Rubin Group Kft.-vel és a DUNA-WESER Kft.-vel a vállalkozások közötti megállapodás értelmében.
148. A vállalkozások már ajánlattétel előtt megosztották egymással az ajánlati árszintjeiket, illetve a pályázati anyagokat is minden vállalkozás részére a Hajózni Jó Kft. ügyvezetője, [SZEMÉLYES ADAT] állította össze. A közbeszerzési eljárás során is fennmaradt az eljárás alá vontak közötti szoros együttműködés, [SZEMÉLYES ADAT] utasításait követve járt el a Dunai Személyszállító Kft., és a Rubin Group Kft. részére is szakmai és adminisztratív segítséget nyújtott, amelybe beletartozott a vállalkozás EKR felhasználói fiókjának kezelése is, amely következtében [SZEMÉLYES ADAT] megismerhetett és koordinálhatott minden eljárási cselekményt, amely érintette a Rubin Group Kft.-t.
149. Az eljárás alá vont vállalkozások közötti megállapodás fennállt egészen a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. közbeszerzési eljárásból történő kizárásáig; ezt bizonyítja az, hogy dr.

¹³⁹ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

¹⁴⁰ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

¹⁴¹ [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

[SZEMÉLYES ADAT] még az előzetes vitarendezési kérelem elutasítását is megküldte [SZEMÉLYES ADAT]nak és [SZEMÉLYES ADAT]nak.

150. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. álláspontja szerint ez a magatartás nem járt versenykorlátozással, mivel további vállalkozások is indultak a közbeszerzési eljárás, azonban ezzel az állásponttal az eljáró versenytanács nem ért egyet. A megállapodással érintett tender ugyan nyílt közbeszerzési eljárás keretében került lebonyolításra, ezért azokon az eljárás alá vontak mellett más vállalkozások is megjelenhettek ajánlattevőként, ahogyan az a konkrét közbeszerzési eljárásban ténylegesen meg is történt. A jogsértő egyeztetés kapcsán ezért az eljáró versenytanács álláspontja az, hogy bár a megállapodás a versenyt teljesen nem zárta ki, azonban a gazdasági verseny korlátozására irányult, célja szerint versenykorlátozó volt.
151. A piac felosztása és az árak meghatározása versenykorlátozó célú magatartásnak minősül, amely esetében a jogsértés a hatás vizsgálata nélkül is megállapítható. Jelen ügyben megállapítható, hogy egyrészt a Dunai Személyszállító Kft.-t és a Hajózni Jó Kft.-t kizárta az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásból, másrészt a közbeszerzési eljárás forráshiány következtében megghiúsult, így a megállapodás nem járt hatással, azonban ez a magatartás értékelését nem befolyásolja.

VII.6. Eljárás alá vontak felelőssége

VII.6.1 Dunai Személyszállító Kft.

152. Az eljáró versenytanács bizonyítottan látja, hogy a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. (mint egy vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozások) megállapodott a vizsgálat tárgyát képező közbeszerzési eljárással kapcsolatban a Rubin Group Kft.-vel és a Duna-WESER Kft.-vel (mint egy másik vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozásokkal) annak érdekében, hogy a vállalkozások közül egyikőjük nyerje meg az említett eljárást. Az árszintek egyeztetése egyúttal azt is jelentette, hogy a Rubin Group Kft. illetve a Duna-WESER Kft. elfogadta, hogy vagy a Dunai Személyszállító Kft., vagy a Hajózni Jó Kft. tendernyertességét segítik elő.
153. A vállalkozást [SZEMÉLYES ADAT] alapította, aki [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT].¹⁴² Az eljárás alá vontak közötti megállapodás értelmében szükségük volt a Dunai Személyszállító Kft.-re, mint a vizsgált tenderen induló projektcégre. Megállapítható, hogy a vállalkozás már a megállapodás értelmében jött létre.
154. A Dunai Személyszállító Kft. által végzett eljárási cselekményeket – a nagyfokú egyezőséget mutató, aránytalanul alacsony árra vonatkozó, illetve az ezzel kapcsolatos üzleti titokkal kapcsolatos indokolás benyújtását is beleértve – a vállalkozás megalapítását követően dr. [SZEMÉLYES ADAT] végezte [SZEMÉLYES ADAT] utasítására.
155. A Dunai Személyszállító Kft. tendernyertessége révén az eljárás alá vontak megállapodásának értelmében a DUNA-WESER Kft. kapacitásnyújtó szervezetként részt vett volna a vizsgált tender teljesítésében.
156. A megállapodás keretében folytatott kommunikáció egészen a Dunai Személyszállító Kft. közbeszerzési eljárásból történő kizárása következtében benyújtott előzetes vitarendezési kérelem elutasításáig, azaz 2021. február 8-ig fennállt, vagyis a jogsértés ezen időpontig megállapítható.
157. A vizsgált magatartásban a Dunai Személyszállító Kft. részéről elsősorban [SZEMÉLYES ADAT], illetve vele egyeztetve, házasársaként [SZEMÉLYES ADAT] vett részt.

VII.6.2. Hajózni Jó Kft.

158. Az eljáró versenytanács bizonyítottan látja, hogy a Hajózni Jó Kft. és a Dunai Személyszállító Kft. (mint egy vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozások) megállapodott a vizsgálat tárgyát képező közbeszerzési eljárással kapcsolatban a Rubin Group Kft.-vel és a Duna-WESER Kft.-vel (mint egy másik vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozásokkal) annak érdekében, hogy a vállalkozások közül egyikőjük nyerje meg az említett eljárást. Az ajánlatadói magatartásával a Hajózni Jó Kft. tulajdonképpen a Dunai Személyszállító Kft. tendernyertességét segítette elő.

¹⁴² [ENGEDÉKENYSÉGI NYILATKOZAT]

159. Az eljárás alá vontak közötti megállapodás értelmében szükségük volt a Hajózni Jó Kft.-re, mint a vizsgált tenderen induló projektcégre. Megállapítható, hogy a vállalkozás már a megállapodás értelmében jött létre.
160. A vállalkozás ajánlatadói magatartását [SZEMÉLYES ADAT] végezte mindvégig, aki egyúttal tisztában volt a közbeszerzési eljárás teljes időtartama alatt a Dunai Személyszállító Kft. és a Rubin Group Kft. teljes ajánlatadói magatartásával, így az ajánlati árukkal is. A Dunai Személyszállító Kft. aránytalanul alacsony ajánlati árra vonatkozó indokolása – és a kapcsolódó üzleti titok indoklás – elkészítése érdekében a Hajózni Jó Kft. rendelkezésre bocsátotta a saját indoklásait.
161. A Hajózni Jó Kft. tendernyertessége révén az eljárás alá vontak megállapodásának értelmében a DUNA-WESER Kft. kapacitásnyújtó szervezetként (alvállalkozóként) részt vett volna a vizsgált tender teljesítésében.
162. A megállapodás keretében folytatott kommunikáció egészen a Hajózni Jó Kft. közbeszerzési eljárásból történő kizárása következtében benyújtott előzetes vitarendezési kérelem elutasításáig, azaz 2021. február 8-ig fennállt, vagyis a jogsértés ezen időpontig megállapítható.
163. A vizsgált magatartásban a Hajózni Jó Kft. részéről [SZEMÉLYES ADAT] vett részt. Megállapítható, hogy [SZEMÉLYES ADAT]nak kiemelt szerepe volt a vizsgálat tender kapcsán az eljárás alá vont vállalkozások magatartása tekintetében, mert ő határozta meg a Dunai Személyszállító Kft. ajánlatának tartalmát, ő kezelte a Rubin Group Kft. EKR fiókját a vizsgált tender tekintetében és ő is töltötte fel a Rubin Group ajánlatát és folyamatos adminisztratív és szakmai segítséget nyújtott a Rubin Group Kft. számára.

VII.6.3. Rubin Group Kft. és Duna-Weser Kft.

164. Az eljáró versenytanács bizonyítottnak látja, hogy a Rubin Group Kft. illetve a vele egy vállalkozáscsoportba tartozó Duna-Weser Kft. az eljárás alá vont vállalkozások közötti megállapodás értelmében egyeztetette a vizsgálat tárgyát képező közbeszerzési eljárás során az ajánlatadói magatartását a másik vállalkozáscsoportba tartozó Dunai Személyszállító Kft.-vel és a Hajózni Jó Kft.-vel annak érdekében, hogy a vállalkozások közül egyikőjük nyerje meg az említett eljárást. Az eljárás alá vontak közötti megállapodás értelmében a Rubin Group Kft.-nek tudomása volt arról, hogy az ő ajánlata lesz a legnagyobb értékű, így a legkedvezőtlenebb a három vállalkozás közül.
165. A DUNA-WESER Kft. magatartása nem kezelhető függetlenül a Rubin Group Kft. magatartásától, mivel egymástól nem független vállalkozásoknak minősülnek. A rendelkezésre álló korabeli írásos bizonyítékok és [SZEMÉLYES ADAT] nyilatkozata szerint kizárólag [SZEMÉLYES ADAT] egyeztetett a Dunai Személyszállító Kft.-vel és a Hajózni Jó Kft.-vel a tender kapcsán mindkét vállalkozás nevében. Ennek megfelelően az eljáró versenytanács bizonyítottnak látja a DUNA-WESER Kft. megállapodásban történő részvételét is.
166. A vállalkozások tudomással bírtak arról, hogy a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. a tenderen történő indulás céljából lett megalapítva, és részesei voltak annak a megállapodásnak, amely szerint i. a DUNA-WESER Kft. nem indult a vizsgált közbeszerzési eljáráson, ii. a Dunai Személyszállító Kft., a Hajózni Jó Kft. és a Rubin Group Kft. vállalkozás közül valamelyik tendernyertességére törekszenek közösen, és iii. a DUNA-WESER Kft.-t bevonja a nyertes vállalkozás a szerződés teljesítésébe. Az eljáró versenytanács szerint így megállapítható, hogy a vállalkozások közötti együttműködés a DUNA-WESER Kft. és a Rubin Group Kft. alkotta vállalkozáscsoport érdekében alakult ki.
167. A Rubin Group Kft. ajánlati árát az ajánlatok benyújtását megelőzően megosztotta a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft.-vel. A vállalkozás pályázati anyagát a Hajózni Jó Kft. tulajdonos-ügyvezetője, [SZEMÉLYES ADAT] állította össze, majd a vállalkozás EKR felhasználói fiókját is ő kezelte [SZEMÉLYES ADAT] tulajdonos-ügyvezető jóváhagyásával, valamint az aránytalanul alacsony ajánlati árra vonatkozó indokolást és az ahhoz kapcsolódó egyéb eljárási cselekményeket is megosztotta a Rubin Group Kft.-vel a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft.
168. Ennek megfelelően megállapítható, hogy a Rubin Group Kft.-nek tudomása volt a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. közbeszerzési eljáráson végzett cselekményeiről a vállalkozások megalapításától az előzetes vitarendezési iránti kérelmük elutasításáig, tehát az ajánlatadás előkészítése során, valamint a teljes időszakban, amely során eljárási cselekményt végeztek.

169. A megállapodás keretében folytatott kommunikáció egészen a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. közbeszerzési eljárásból történő kizárása következtében benyújtott előzetes vitarendezési kérelem elutasításáig, azaz 2021. február 8-ig fennmaradt.
170. A vizsgált magatartásban a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. részéről [SZEMÉLYES ADAT] vett részt.

VII.7. Jogkövetkezmények

VII.7.1. Jogsértés megállapítása

171. Az eljáró versenytanács a Tpv. 76. § (1) bekezdés f) pontja alapján megállapítja, hogy a Dunai Személyszállító Kft., a Hajózni Jó Kft. (mint ugyanazon vállalkozáscsoporthoz tartozó vállalkozások), és a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. (mint egy másik vállalkozáscsoporthoz tartozó vállalkozások) a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjába ütköző, a Tpv. 11. §-a szerinti jogsértést követettek el, amikor 2020. júniusa és 2021. február 8. között a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság által kiírt, „Közszolgáltatás üzemeltetése BKV hajókkal TB-42/20” című projekt megvalósítása tárgyában, EKR000435802020 azonosító számon lefolytatott az uniós értékhatárt meghaladó nyílt közbeszerzési eljárás kapcsán megállapodtak az általuk tanúsítandó ajánlatadói magatartások tekintetében. A megállapodás kiterjedt különösen a tenderen induló vállalkozások kijelölésére, illetve e kör tendernyertességének előmozdítására, az árszintek egyeztetésére, valamint a DUNA-WESER Kft. teljesítésbe történő bevonására.

VII.7.2. Bírság

172. Az eljáró versenytanács emellett versenyfelügyeleti bírság kiszabását is indokoltnak látta az eljárás alá vontakkal szemben. A Tpv. 78. § (8) bekezdése szerinti figyelmeztetés jogintézményének alkalmazására a Tpv. 78. § (9) bekezdés a) pontja értelmében nincs lehetőség, mivel az eljárás alá vontak jogsértése közbeszerzési eljárás során árak rögzítésére, illetve a piac felosztására irányuló megállapodásban nyilvánult meg.
173. A bírságösszeg megállapítása során az eljáró versenytanács a Tpv. rendelkezései mellett a GVH által a bírságolás kapcsán követett, illetve a jövőben követni kívánt joggyakorlatot összefoglaló, a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 1/2021. számú közleményével egységes szerkezetbe foglalt, 1/2020. számú, a versenykorlátozó megállapodásokra és összehangolt magatartásokra, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre, valamint a jelentős piaci erővel való visszaélésre vonatkozó tilalmakba ütköző magatartások esetén a bírság összegének megállapításáról szóló közleményére (a továbbiakban: Bírságközlemény) volt tekintettel.
174. A Bírságközlemény 8. pontja szerint az érdemi bírság meghatározásakor a GVH főszabályként a jogsértő vállalkozás által a jogsértés időtartama alatt az érintett piacon elért vagy becsült – releváns – forgalom jogsértés súlyától függő mértékét veszi alapul. Ez biztosítja, hogy a jogsértéssel elért előnyhöz vagy okozott hátrányhoz, és a jogsértés időtartamához leginkább igazodó mértékű szankció kerüljön kiszabásra.
175. A 9. pont alapján a jogsértés súlyának értékelésekor a GVH a verseny veszélyeztetettsége körében veszi figyelembe a magatartás típusát. A GVH különösen súlyos jogsértésként tekint a Tpv. 13. § (3) bekezdésében meghatározott magatartásokra, azon belül is kiemelten a közbeszerzési eljárásokkal, minden – akár részben – közpénzből finanszírozott szervezet beszerzési pályázatával, valamint az Európai Unió (társ)finanszírozásával létrejövő projektekkel összefüggésben megvalósult versenykorlátozó magatartásokra.
176. Végül a 10. pont alapján a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége értékelése során a jogsértés tényleges, illetőleg valószínűsített és/vagy potenciális hatását és azt is értékelheti a GVH, hogy a magatartás milyen mértékben valósult meg ténylegesen. Ezt befolyásolhatja továbbá a releváns piac, a termék és a vevők egyéb jellemzői, továbbá a jogsértés esetleges tovagyűrűző hatása.

VII.7.2.1. A releváns forgalom, jogsérelem súlya és a jogsértő állapot időtartama

177. A jelen ügyben az eljáró versenytanács releváns forgalom alapjaként a közbeszerzési tender nyertes ajánlatának nettó értékét a Bírságközlemény 10. pontjának megfelelően azzal vette figyelembe, hogy

a jogsértés piaci hatása viszonylag alacsony volt, mivel az eljárás alá vontak magatartása nem zárta ki teljes mértékben a közbeszerzésen a versenyt, és így egy, a jogsértéssel nem érintett, harmadik vállalkozás lehetett tendernyertes. Ennek egyébként további oka az is, hogy az eljárás alá vontak egyike sem nyert a közbeszerzésen, részben azért, mert az ajánlatkérő érvénytelennek nyilvánította a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. eljárás alá vontak ajánlatait, illetve szerződéskötésre végül az ajánlatkérő döntése miatt a nyertessel sem került sor. Erre figyelemmel csak a tenderérték 25%-át vette figyelembe releváns forgalomként az eljáró versenytanács, mely a Magyar Kikötő Zrt. nyertes ajánlati árának (nettó 1.859.400.000,- Ft¹⁴³) 25%-a, azaz 464.850.000,- Ft.

178. A jogsértés súlyának értékelésekor az eljáró versenytanács figyelembe vette, hogy a Bírságközlemény 9. pontja értelmében a GVH különösen súlyos jogsértésként tekint a közbeszerzési eljárásokkal összefüggésben megvalósult versenykorlátozásra. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a bírságszámítás során, az előző pont alapján számszerűsített releváns forgalom 20%-ából indult ki minden eljárás alá vont vállalkozás vonatkozásában.
179. A kiinduló összeg így 92.970.000,- Ft.

VII.7.2.2. A magatartás felróhatósága

180. A Bírságközlemény 13. pontja szerint a GVH súlyosító körülményként veszi figyelembe a pusztán a jogszabálysértés elkövetésében megnyilvánuló szintet meghaladó mértékű felróhatóságot. Kiemelt fokú felróhatóságnak tekinti a GVH, ha a jogsértés elkövetésére bizonyíthatóan annak jogsértő jellege tudatában, szándékosan került sor. A GVH a szándékos elkövetés irányába mutató körülménynek tekinti különösen, ha a jogsértés közbeszerzésen való összejátszás révén valósul meg, vagy ha a vállalkozás a jogsértés titokban tartását szolgáló lépéseket tesz, illetőleg ha a vállalkozás a jogsértés hatékonyabb megvalósítása érdekében további intézkedéseket foganatosít. Ugyancsak magasabb fokú felróhatóságra utalhat, ha a vezető tisztségviselők (is) érintettek a jogsértés elkövetésében.
181. A magatartás felróhatóságát illetően az eljáró versenytanács rámutat, hogy *„töretlen az ítélkezési gyakorlat abban, miszerint a közbeszerzési eljárások során, közpénzek terhére megvalósított versenyjogsértő magatartás nyilvánvalóan felróható. [...] A nyilvánvalóan behatárolt pénzügyi eszközökkel rendelkező önkormányzati közpénzek terhére elkövetett legsúlyosabb versenyjogsértő magatartás nem felel meg a társadalom által a közbeszerzési eljárásokban részt venni szándékozó vállalkozásokkal szembeni elvárásoknak”*¹⁴⁴
182. Az eljárás alá vontak jogsértésben betöltött szerepével összefüggésben az eljáró versenytanács ezért kiemelt súlyosító körülményként értékelte, hogy a jogsértés közbeszerzésen való összejátszás révén valósult meg, illetve a vezető tisztségviselők (is) érintettek voltak a jogsértés elkövetésében.
183. A Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. esetében az eljáró versenytanács különösen kiemelt súlyosító tényezőként, fokozott súllyal értékelte azt a körülményt, hogy kifejezetten a közbeszerzési eljárás során a verseny látszatának keltésére hozták létre ezeket a cégeket.
184. A felróhatóságot figyelembe véve súlyosított bírságösszeg így a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. esetében 116.212.500,- Ft, míg a Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. esetében 111.564.000 Ft.

VII.7.2.3. Egyéb szempontok

VII.7.2.3.1 Ismétlődés

185. Az eljáró versenytanács egyik eljárás alá vont esetében sem tartja megállapíthatónak az ismétlődést.

VII.7.2.3.2 Jogsértéssel elért előny

186. A jogsértéssel elért előny számszerűsítésére nem került sor a versenyfelügyeleti eljárás során.

¹⁴³ 30.990,- Ft X 60.000 üzemóra (36 hónap) - a közbeszerzési eljárás folytán megkötendő szerződés időtartama a kiírás alapján 36 hónap alatt 60 000 üzemórára vonatkozik

¹⁴⁴ Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.192/2015/4. számú ítélete

VII.7.2.3.3 Pénzügyi teljesítőképesség

187. A Bírágközlemény 20. pontja értelmében a kis-és középvállalkozások elismerése és a pénzügyi teljesítőképesség kiemelt szem előtt tartása mellett a GVH fokozott figyelmet fordít arra, hogy minden vállalkozás esetében a kiszabott bírság azok pénzügyi teherbírásával is arányos legyen, ne kizárólag a jogsértés súlyához igazodjon.
188. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vontak nyilatkozatuk szerint a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény hatálya alá tartoznak, a bírság kiszabásánál az eljáró versenytanács ezt a körülményt figyelembe vette, és a fentiek szerint kalkulált bírságösszeget erre tekintettel minden eljárás alá vont vállalkozás tekintetében 5.000.000,- Ft-ra csökkentette, tekintettel a vállalkozások piaci súlyára is, hogy a kiszabott bírság azok pénzügyi teherbírásával is arányos legyen. Az ily módon történő bírság meghatározással, a versenytanács álláspontja szerint, a Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. javára értékelte a bírságmérséklésre vonatkozó kérelmében előadott, ezzel kapcsolatos érveket.¹⁴⁵
189. A kérelemben az eljárás alá vontak elsősorban a bírság elengedését kérték, az eljáró versenytanács azonban ezzel kapcsolatban rámutat arra, hogy a Tptv. 78. § (9) bekezdése szerint az eljáró versenytanács kis- és középvállalkozások esetén sem tekinthet el a bírságtól, ha a jogsértés közbeszerzési eljárás során árak rögzítésére vagy a piac felosztására irányuló megállapodásban nyilvánul meg

VII.7.2.3.4 Bírságmaximum

190. A Bírágközlemény 21-22. pontjai értelmében a bírság összegének meghatározása során a GVH megvizsgálja, hogy az ügy valamennyi egyedi körülményére figyelemmel kiszabni tervezett bírság a Tptv. 78. § (1b) bekezdése által meghatározott 10%-os felső határt átlépi-e. Olyan esetekben, amikor vállalkozáscsoport azonosítható az ügyben, a GVH e körben a vállalkozáscsoport árbevételét is tekintheti alkalmazandónak, amennyiben a kiszabni tervezett bírságösszeg a vállalkozás megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-át meghaladná. Erre tekintettel a bírságmaximum meghatározása során az eljáró versenytanács a Tptv. 78. § (1b) bekezdése alapján az eljárás alá vont vállalkozás (illetve vállalkozáscsoportja) által a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-át veszi figyelembe. A ténylegesen kalkulált a Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. vállalkozások tekintetében lényegesen alacsonyabb mint a bírságmaximum.
191. Tekintettel arra, hogy a Dunai Személyszállító Kft.-nek és a Hajózni Jó Kft.-nek 2021-ben nem volt árbevétele, vagyis az alkalmazandó bírságmaximum nulla, ezért velük szemben az eljáró versenytanács bírságot nem szab ki.
192. A Tptv. 78. § (5) bekezdése alapján, ha a jogsértést vállalkozáscsoport tagja valósítja meg, a bírság megfizetésére a vállalkozást és a vállalkozáscsoport határozatban nevesített tagjait egyetemlegesen kötelezi a bírság megfizetésére. Ilyen esetekben a vállalkozáscsoport határozatban nevesített tagja is bevonásra kerül a versenyfelügyeleti eljárásba ügyfélként.

VII.7.2.4 A vállalkozások együttműködésének figyelembevétele

VII.7.2.4.1 Engedékenységi

193. A jelen versenyfelügyeleti eljárásban a GVH engedékenységi politikájának alkalmazására került sor az eljárás alá vontak esetében.

¹⁴⁵ Vj/29-168/2021

194. A versenyfelügyeleti eljárás során a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. (mint egy vállalatcsoportba tartozó vállalkozások) az Engedékenységi Közlemény 32. pontja alapján kérelmet nyújtott be, melyben elsődlegesen a Tpvt. 78/A. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján a bírság mellőzését, illetve másodlagosan a bírság csökkentését kérték a Tpvt. 78/A. § (3) bekezdése alapján.¹⁴⁶ A kérelem alapján az eljáró versenytanács végzésében¹⁴⁷ feltételesen úgy döntött, hogy a kérelmezőkkel szemben a bírság 30-50 % közötti csökkentésének van helye a határozat meghozatalakor, ha a végzésben szereplő feltételeknek a vállalkozások megfelelnek.
195. Az eljárás során ugyanakkor az általuk kért tárgyaláson a Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. előadták, hogy álláspontjuk szerint a Gazdasági Versenyhivatal első helyszíni kutatását engedélyező bírói végzés nem felelt meg a Tpvt. 65/A § (4) bekezdésben foglalt feltételeknek és így jogsértő, mivel az a tény, hogy a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. tulajdonosai házastársak azt implicálta, hogy az általuk tulajdonolt cégek a Tpvt. 11.§-a értelmében nem függetlenek egymástól. Álláspontjuk szerint ezért a bírói végzés, és az az alapján lefolytatott helyszíni kutatás jogszabálysértő, és a Tpvt. 64./A (1) bekezdés alapján a jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték nem használható fel, vagyis a Gazdasági Versenyhivatal jogsértéssel beszerzett bizonyítékra alapítja a tényállást.¹⁴⁸
196. A Tpvt. 78/A. §-ának (7) bekezdése szerint engedékenység keretében a bírság csökkentésének törvényi feltétele, hogy a vállalkozás amelyre a kérelem vonatkozik, a versenyfelügyeleti eljárás befejezéséig jóhiszeműen, teljes mértékben és folyamatosan együttműködjön a Gazdasági Versenyhivatallal. A Gazdasági Versenyhivatal Engedékenységi Közleménye, melyet jelen ügyben alkalmazott, és amelyhez kötve van, előírja, hogy az engedékenységi kérelemnek a jogsértés ismertetése körében tartalmaznia kell a jogsértés kifejezett elismerését is.¹⁴⁹
197. Az együttműködés kereteit illetően az eljáró versenytanács utal az Európai Unió Törvényszékének 2011. szeptember 9-én kelt, T-12/06. ügyben hozott ítéletében¹⁵⁰ foglalt értelmezésre, melyet – az európai és a magyar engedékenységi rendszer nagyfokú hasonlósága folytán – a jelen eljárás szempontjából is irányadónak tart. Az ítéletből az eljáró versenytanács az alábbiakat emeli ki:

*„(...) ítélezési gyakorlatnak megfelelő, valódi együttműködést tükröző magatartás létezését csak az adott magatartás tanúsításakor fennálló körülmények függvényében lehet értékelni. Ugyanis az eljárás teljes időtartama alatt megkövetelt együttműködés „állandó” jellegére tekintettel **bármely, valódi együttműködést tükrözővel ellentétes magatartás** önmagában elegendő az együttműködési kötelezettség megsértésének igazolására. (...)” (133. pont)*

*„Az együttműködés „teljes mértékű” jellegéből az következik, hogy a bírság alóli mentesség kérelmezőjének – annak érdekében, hogy mentességben részesüljön – teljes mértékben, korlátlanul és feltétlenül együtt kell működnie a Bizottsággal. A „folyamatos” és „gyors” kitétel azt jelenti, hogy **a vállalkozásnak a közigazgatási eljárás teljes ideje alatt együtt kell működnie**, és együttműködésének főszabály szerint haladéktalannak kell lennie.” (126. pont)*

*„(...) az engedékenységi közlemény alapján engedélyezett csökkentés csak akkor indokolt, ha az átadott információk és általában az érintett vállalkozás magatartása e tekintetben **valódi együttműködést jelentenek a részéről**” (127. pont)*

198. Az Európai Bizottság és az európai bíróságok már foglalkoztak, és iránymutatást adtak a jelenlegihez nagyon hasonló esetekben is, amelyekben az engedékenységet kérő vállalkozás elismerése nem volt egyértelmű, vagy az előzetes álláspontot követően vitatja a ténymegállapítások lényegi elemeit, a bizonyítékok felhasználhatóságát, vagy az eljárás jogszerűségét.

¹⁴⁶ Vj/29-71/2021, Vj/29-77/2021.

¹⁴⁷ Vj/29-157/2021.

¹⁴⁸ Lásd a VJ/29-187/2021. sz. alatt íkatott tárgyalásról készült hangfelvételt 35:50 perctől.

¹⁴⁹ Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének a Tpvt. 78/A. §-a szerinti engedékenységre vonatkozó szabályok alkalmazásáról szóló 14/2017. közleménye (egységes szerkezetben az azt módosító 1/2021. közleménnyel), 41. pont

¹⁵⁰ T-12/06. Deltafina SpA kontra Európai Bizottság, ECLI:EU:T:2011:441

199. Az *Elevators and Escalators* ügyben például az egyik engedékenységi kérelmező nem vitatta ugyan az előzetes álláspontban foglaltakat, azonban beadványaiban szisztematikusan gyengítette a bizonyítékok felhasználhatóságát, relevanciáját. A Bizottság ezért a kérelmező elismerését (nem vitatását) formalitásként és nem egyértelműként értékelte, és ekként nem adott engedékenységi csökkentést. A Törvényszék megerősítette a Bizottság döntését, rámutatva arra, hogy ugyan a kérelmező ezzel jogszerűen gyakorolta védekezéshez való jogát, azonban mivel a kifogásközlésre adott válaszában vitatta a Bizottság által előadott ténymegállapítások lényegi elemeit, nem járult hozzá a Bizottság azon feladatának megkönnyítéséhez, amely az uniós versenyszabályok megsértésének megállapításából és megtorlásából áll (és ezért a bírságcsökkentés megtagadása jogszerű volt).¹⁵¹
200. Hasonlóképpen az *Alloy Surcharge* ügyben az engedékenységi kérelmező vitatta, hogy a Bizottság jogszerűen megállapíthatta volna a jogsértést (mert nem volt joghatósága). A Törvényszék ebben az összefüggésben emlékeztetett rá, hogy „(...) a *Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az engedékenységi közlemény alapján való bírságcsökkentés csak akkor indokolt, ha az átadott információt – és általánosabban az érintett vállalkozás magatartását – úgy lehet tekinteni, hogy az a vállalkozás valódi együttműködési szándékára utal (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P., C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 395. pontja és a fenti 81. pontban hivatkozott SGL Carbon kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 68. pontja).*”, illetve rögzítette, hogy a **kérelmező olyan magatartását mellyel határozottan vitatta az eljárás jogszerűségét** „... egymásnak ellentmondó célok elérésére irányuló stratégiát takar, **nem lehet úgy tekinteni, hogy az a részéről valódi együttműködési szándékra utal**”.
201. Az európai bíróságok, azonos elveken és nagyon hasonló eljárási kereten alapuló – jelen ügyre mutatis mutandis irányadó - joggyakorlata teljesen világossá teszi tehát, hogy az engedékenységi kérelmező arra irányuló magatartását, mellyel az eljárás jogszerűségét vagy a felhasznált bizonyítékok jogszerűségét kétségbe vonja, gyengíti, támadja, nem lehet valódi együttműködésként értékelni.
202. Összegezve tehát, a fentiekből az a következtetés vonható le, hogy egy sikeres engedékenységi kérelem feltétele, proaktívan, a magatartást a lehető legpontosabban és legrészletesebben leíró és feltáró, azt jogsértőnek minősítő és a jogsértő magatartásban való részvételt kifejezetten elismerő nyilatkozat. Ha azonban az eljárás alá vont a versenyfelügyeleti eljárás során a későbbiekben olyan nyilatkozatot tesz, mellyel az eljárás jogszerűségét, az általa elismert jogsértést és az általa beadott bizonyítékok jelentőségét, bizonyító erejét megkérdőjelezi, kétségbe vonja, mi több vitatja, úgy ez nem tekinthető jóhiszemű, teljes körű és valódi együttműködésnek, és ezen feltétel nem teljesülése esetén bírságcsökkentés nem adható. Az átadott bizonyítékok felhasználhatóságát, és a jogsértést vitató álláspont ugyanis gyökeresen ellentétes az engedékenység, mint jogintézmény jogpolitikai céljával, hiszen annak pont a jogsértés könnyebb feltárása az értelme.
203. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a TpvT 78/A. §-ában foglalt jóhiszemű együttműködés kötelezettségének megszegése miatt eltért a 78/A. § (2) bekezdése alapján hozott korábbi – a bírságcsökkentést feltételelesen biztosító – végzéseitől, és a bírság TpvT. 78/A. § (3) bekezdése szerinti csökkentését nem látta indokoltnak.
204. Bár az eljárás alá vontak engedékenységi kérelme a fentiek miatt a bírság TpvT. 78/A. § szerinti csökkentésére nem volt alkalmas, az engedékenységi kérelem és az ebből adódó bírságcsökkentés elutasítása miatt az eljáró versenytanács azt is megvizsgálta, hogy a Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. engedékenység keretében tett nyilatkozatai esetlegesen a Bírságközlemény III.7.5. pontja szerinti bírságcsökkentő tényezőként figyelembe vehetők-e. A Bírságközlemény 42. pontja értelmében bírságcsökkentő tényezőként különösen az olyan mértékű közreműködés tekinthető az eljárás során, amely a jogsértés felderítésének eredményességét szolgálja, például a jogsértést alátámasztó bizonyítékok önkéntes szolgáltatásával, a jogsértés körülményeinek tisztázásával vagy a jogsértés beismerésével illetőleg a tények nem vitatása révén. További tényezőként mérlegeli a GVH a jogorvoslati jogról való lemondás önkéntes felajánlását. Jelen esetben az eljárás alá vontak a helyszíni kutatás jogszerűségére vonatkozó előadásukkal alapjában megkérdőjelezték az eljárás

¹⁵¹ Lásd Case T-151/07 Kone e.a. v Commission, ECLI:EU:T:2011:365, 231. bekezdés, illetve 216-232 bekezdések. Az Európai Unió Bírósága a Case C-510/11 Kone ügyben hozott ítéletében jóváhagyta a Törvényszék döntését.

jogszerűségét, az abban felhasznált bizonyítékokat, ideértve a saját engedékenységi kérelmükben foglaltakat, így a jogsértést és az abban való részvételüket is. Az eljáró versenytanács szerint ez semmiképpen sem értelmezhető a jogsértés felderítésének eredményességét szolgáló együttműködő magatartásként, és ezért ezen a címen bírságcsökkentést nem alapozhat meg. A ténylegesen kiszabandó bírságot az eljáró versenytanács így, mindkét vállalkozás esetében 5.000.000.- Ft-ban határozta meg.

205. A versenyfelügyeleti eljárás során másodikként a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft., az Engedékenységi Közlemény 32. pontja alapján kérelmet nyújtott be, melyben elsődlegesen a Tptv. 78/A. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján a bírság mellőzését, illetve másodlagosan a bírság csökkentését kérték.¹⁵² A kérelem alapján az eljáró versenytanács végzésében¹⁵³ feltételesen úgy döntött, hogy a kérelmezőkkel szemben a bírság 20-30 % közötti csökkentésének van helye a határozat meghozatalakor, ha a végzésben szereplő feltételeknek a vállalkozások megfelelnek. Tekintettel azonban arra, hogy a fenti VII.7.2.3.4 pontban foglaltak szerint a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. esetén bírság nem szabható ki, ezért a bírság csökkentésére sem kerülhet sor.

VII.7.2.4.2 Megfelelési erőfeszítések elismerése

206. A Rubin Group Kft. és a DUNA-WESER Kft. vállalták, hogy versenyjogi megfelelési programot vezetnek be a társaság jövőbeli jogkövető magatartásának elősegítése érdekében¹⁵⁴. Kérték az eljáró versenytanácsot, hogy erre tekintettel biztosítson 5%-os bírságcsökkentést.
207. Ugyanakkor a Bírságközlemény az utólagos megfelelési erőfeszítések elismeréseként legfeljebb 5%-os bírságcsökkentést csak abban az esetben tesz lehetővé, amennyiben arra az engedékenységi politikában, egyezségi eljárásban való részvétellel együtt és/vagy tevőleges jóvátétel tanúsításával párhuzamosan kerül sor.
208. Tekintettel arra, hogy, a fentiek szerint, az engedékenységi együttműködési kötelezettség megszegése miatt, az eljáró versenytanács az engedékenységi kérelmet elutasította, az utólagos megfelelési erőfeszítés elismerésének nem állt fenn az a feltétele, hogy arra az engedékenységi politikában, egyezségi eljárásban való részvétellel együtt és/vagy tevőleges jóvátétel tanúsításával párhuzamosan kell, hogy sor kerüljön, ezért erre tekintette az eljáró versenytanács bírságcsökkentést nem tudott biztosítani.

VII.7.2.5 Fizetési kedvezmény

209. A Rubin Group Kft. és a Duna-Weser Kft. részletfizetés iránti kérelmet terjesztettek elő 2023. január 16-án kelt, VJ/29-169/2021. és VJ/29-170/2021.számon iktatott beadványaikban. Kérelmük indokolása szerint [ÜZLETI TITOK]. Az eljárás alá vontak kérelmükhöz a részletfizetés körében előadott indoklása alátámasztásként semmilyen dokumentumot nem csatoltak.
210. Az eljáró versenytanács VJ/29-173/2021. sz. végzésével hiánypótlásra hívta fel a kérelmezőket, mivel az indokolásból nem volt megállapítható, hogy az eljárás alá vontaknak miért lenne lehetetlen egy esetleges bírság határidőre való megfizetése vagy miért jelentene számukra az aránytalan nehézséget. A kérelem nem adott képet az eljárás alá vontak jelenlegi pontos pénzügyi helyzetéről és jövőbeli fizetőképességéről sem. Az előadó versenytanács tag ezek kapcsán felhívta az eljárás alá vontakat arra, hogy a részletfizetési kérelem érdemi elbírálásához a kérelem további részletes, a társaságok jelenlegi és jövőbeli pénzügyi, vagyoni helyzetét megfelelően bemutató indokolás és annak iratokkal való alátámasztása szükséges. Például az eljáró versenytanács szerint szükséges a társaságok vagyoni helyzetének bemutatása a társaságok összes bankszámlájára vonatkozóan bankszámlakivonat csatolásával, illetve egyéb olyan okiratokkal, dokumentumokkal, amelyek

¹⁵² Vj/29-75/2021, Vj/29-83/2021. A kérelem benyújtásakor a Dunai Személyszállító Kft. egyszemélyi tulajdonosa már a Hajózni Jó Kft volt, míg a jogsértés elkövetésekor még nem, így ez nem mond ellen az eljáró versenytanács fenti értékelésének, mszerint a jogsértés elkövetésekor nem tartoztak egy vállalkozáscsoportba

¹⁵³ Vj/29-158/2021.

¹⁵⁴ Vj/29-194/2021

- alkalmasak a bemutatott fizetési nehézség/lehetetlenség alátámasztására (pl. szerződések, számlák, cash-flow kimutatás).
211. A fenti hiánypótlásra érkezett beadványában (VJ/29-182/2021) az eljárás alá vontak előadták, hogy [ÜZLETI TITOK].
212. Az eljáró versenytanács a 2022. február 9-én tartott tárgyaláson tájékoztatta az eljárás alá vontakat, hogy álláspontja szerint a benyújtott dokumentumok nem alkalmasak annak alátámasztására, hogy valamilyen külső ok lehetetlenné teszi-e a határidőre való teljesítést, vagy az eljárás alá vontak számára aránytalan nehézséget jelentene-e, mert nem adnak képet a társaság jelenlegi pénzügyi/likviditási helyzetéről. Felhívta az eljárás alá vontakat, hogy amennyiben, ennek fényében, a kérelmet alátámasztó további dokumentumokat kívánnak beadni (pl. főkönyvi kivonat illetve valamennyi bankszámlakivonat, vagy cash flow kimutatást) azt 2023. február 13-ig tegyék meg, különben az eljáró versenytanács a rendelkezésre álló iratok alapján fog dönteni.¹⁵⁵ A tárgyalást követően a részletfizetési kérelemmel kapcsolatos további beadvány nem érkezett az eljárás alá vontak részéről.
213. A Tpv. 62/C. § (1) bekezdése alapján, ha a kötelezés jellege megengedi, részletekben történő teljesítés is megállapítható. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében a kötelezett a teljesítési határidő lejárta előtt benyújtott kérelmében annak igazolásával kérheti a kötelezettséget megállapító döntést hozó vizsgálótól, illetve eljáró versenytanácstól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, hogy rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.
214. A részletfizetés megállapíthatóságának mérlegelése során az eljáró versenytanácsnak figyelemmel kell lennie a jogsértés jogkövetkezményének a jogsértés megállapításához időben közeli végrehajtásához fűződő közérdekre is a vállalkozás pénzügyi helyzetének veszélyeztetettségével összefüggésben.
215. Továbbá általánosságban elmondható a joggyakorlat alapján, hogy a részletfizetést önmagában, az összefüggések részletes és ok-okozati ismertetése nélkül nem alapozzák meg azon körülmények, hogy a cég veszteséges volt, hitellel rendelkezik, jelentősebb beruházást végez, továbbá a pénzügyi vagy likviditási nehézségeket sem elég önmagában állítani, azt okirattal és számszerű indokolással alá kell támasztani.
216. A Bíróságközlemény 44. pontja értelmében, fizetési nehézségek figyelembe vételére, azaz bírság mérséklésére vagy részletfizetésre irányuló kérelem esetén a vállalkozásnak a kérelme teljesítéséhez szükséges feltételek fennállását objektív, – a döntés időpontjához közeli gazdasági helyzetét tükröző – elsősorban okirati bizonyítékokkal alátámasztottan kell részletesen bizonyítania, ugyanakkor a döntés meghozatala során a GVH figyelembe veszi a korábbi évek pénzügyi kimutatásait és a jövőre vonatkozó előrejelzéseket is.
217. A jelen esetben az eljárás alá vontak által bemutatott indoklás és okirati bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy a kiszabandó bírság egy összegben való megfizetése lehetetlen lenne-e számukra, vagy aránytalan nehézséget jelentene-e. Ennek oka, hogy az eljárás alá vontak, kétszeri figyelmeztetést követően sem csatoltak olyan dokumentumokat (például bankszámlakivonatokat, cash-flow kimutatást), amelyből következtetés lett volna levonható jelenlegi likviditási helyzetükre. Önmagában az árbevételek és a munkavállalók számának csökkenéséből, illetve a folyószámszámla-hitel meglétéből nem következik, hogy az eljárás alá vontaknak fizetési nehézségei vannak/lehetnek, ezért az eljáró versenytanács a részletfizetési kérelmet nem tudta megadni.

VIII. Eljárási kérdések

218. A Rubin Group Kft.-nek és a DUNA-WESER Kft.-nek az első helyszíni kutatást engedélyező végzés jogszerűtlenségével kapcsolatos álláspontja az eljáró versenytanács szerint megalapozatlan. Először is, a bírósági kérelem benyújtásának időpontjában nem állt a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére olyan információ, mely alapján teljes bizonyossággal megállapítható lett volna, hogy

¹⁵⁵ VJ/29-187/2021. sz.

a Dunai Személyszállító Kft. és a Hajózni Jó Kft. tulajdonosai a jogsértés időpontjában házasok voltak-e (a kérelem 8. pontja kifejezetten tartalmazza ezt), illetve a rendelkezésre álló bizonyítékok egyébként sem utaltak arra, hogy egymástól nem független vállalkozásokról lenne szó - a közbeszerzési eljárásban a cégek egymástól függetlenül indultak, és nem jelölték meg házastársukat vállalkozásuk tényleges irányítására vonatkozó nyilatkozatukban sem. Végül nem megalapozott az a hivatkozás sem, miszerint azért jogsértő a bírósági engedély, mert a kapcsolat jellegét más bizonyítási eszközzel is lehetett volna tisztázni, hiszen a helyszíni kutatás célja nem az volt, hogy a vállalkozások közötti kapcsolatot tisztázza, hanem, hogy egy kiemelt súlyosságú közbeszerzési kartellel kapcsolatos megalapozott gyanúval kapcsolatban gyűjtsön bizonyítékokat. Ha adatkérő végzés került volna kiküldésre, az ügy feltárása nagy eséllyel meghiúsult volna, hiszen az eljárás alá vontak nagy valószínűséggel megsemmisítették vagy felhasználatlaná tették volna a bizonyítékokat. Más szóval a kartellek titkos jellegére figyelemmel a tényállás feltárás természetéből fakad, hogy a hatóság az eljárás megindítása után további elkövetők nyomára bukkanhat, tehát az irányadó joggyakorlat értelmében a bíróság is a versenyjog ezen komplexitása fényében értelmezte a helyszíni kutatás iránti kérelmet¹⁵⁶. Összegezve: az eljáró versenytanács álláspontja szerint a helyszíni kutatást engedélyező Fővárosi Törvényszéki végzés jogszerűségéhez nem férhet kétség.

219. A GVH hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra a Tpv. 44. §-a, illetékességét a Tpv. 45. §-a állapítja meg.

Budapest, 2023. július 12.

dr. Gál Gábor
előadó versenytanács tag

dr. Kuritár Dávid
versenytanács tag

Dudra Attila
versenytanács tag

¹⁵⁶ Mint ahogy végzésében maga Fővárosi Törvényszék is kifejtette: „...az eljárás alá vont és helyszíni kutatással érintett vállalkozások között a feltételezett jogsértés nem a nyílt szerződéses üzleti kommunikáció része, ezek azonosítása rendszerint csak speciális keresőszoftverek segítségével lehetséges, ennek hiányában nem zárható ki, sőt valószínűsíthető, hogy az érintett vállalkozások letagadják vagy megsemmisítik a bizonyítékokat. A verseny felügyeleti eljárások gyakorlati tapasztalatai is azt erősítik, hogy a keresett bizonyítékok jellege miatt az önhatalmú kutatás lehetősége nélkül azok beszerzése nem biztosítható.” (Vj/29-2/2021., 12. bekezdés)